

Luceafărul

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

PLENARA LĂRGITĂ A COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Expunerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

CU PRIVIRE LA PROBLEMELE SOCIALISMULUI,
ALE ACTIVITĂȚII IDEOLOGICE, POLITICO-EDUCATIVE,
DE DEZVOLTARE A CONȘTIINȚEI REVOLUȚIONARE,
DE FORMARE A OMULUI NOU, CONSTRUCTOR CONȘTIENT
AL SOCIALISMULUI ȘI COMUNISMULUI ÎN ROMÂNIA

Stimați tovarăși,

Comitetul Politic Executiv al Comitetului Central al partidului consideră necesar ca actuala Plenară să dezbate problemele socialismului, ale activității ideologice, politico-educative, de dezvoltare a conștiinței revoluționare, de formare a omului nou, constructor conștient al socialismului și comunismului în România. (Aplauze puternice, îndelungate).

Această dezbatere este necesară deoarece au trecut 45 de ani de la revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și 41 de ani de la trecerea la edificarea socialismului în România.

Totodată, această dezbatere apare necesară ca rezultat al faptului că pe plan mondial au apărut diferite teze și concepții cu privire la făurirea socialismului și la perspectivele luptei revoluționare, ale dezvoltării generale a socialismului în lume.

Are loc, de asemenea, o intensificare a activității cercurilor reacționare, antisocialiste și anti-comuniste, de amestec în treburile interne ale țărilor socialiste, în scopul destabilizării situației în aceste țări și slăbirii construcției socialiste.

În actualele împrejurări se impune ca o necesitate obiectivă analiza științifică a drumului parcurs în construcția socialismului, a stadiului actual al socialismului în țara noastră și, pe baza concluziilor desprinse din practica și realitățile sociale, să dăm răspunsuri teoretice, să înarmăm partidul, întregul popor cu o cunoaștere și înțelegere justă a realităților economico-sociale, a legilor obiective, a principiilor socialismului științific, a concepției revoluționare în general, privind căile de dezvoltare a patriei noastre, a întregii omeniri pe calea orinduirii fără clase, fără asupritori, de realizare a celei mai drepte orinduirii din lume — a socialismului și comunismului. (Aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceașescu — eroism, România — comunism!”).

Am ajuns la concluzia că este necesar să facem această analiză înaintea Congresului al XIV-lea al partidului pentru a se putea înțelege mai bine problemele actuale ale dezvoltării economico-sociale, ale socialismului și vieții mondiale, astfel încât dezbaterile și hotărârile Congresului să dea o perspectivă științifică, revoluționară cu privire la înfăptuirea neabătută a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și crearea condițiilor trecerii la afirmarea în viață a principiilor comuniste, în patria noastră, în toate domeniile.

Stimați tovarăși,

De la apariția socialismului științific au trecut mai bine de 140 de ani. Făuritorii socialismului științific, Marx și Engels, au supus unei analize critice dezvoltarea societății omenesti și, în consecință, a capitalismului, pe baza concepției revoluționare despre lume și viață — materialismul dialectic și istoric.

Socialismul științific s-a dezvoltat, după cum este bine cunoscut, în luptă hotărâtă împotriva socialismului utopic, a concepțiilor burgheze și mic burgheze despre socialisme, a anarhismului, reformismului, lichidatorismului, a diferitelor concepții idealiste și pseudorevoluționare.

Făurirea socialismului științific, a concepției unitare revoluționare a proletariatului privind înțelegerea și transformarea lumii pe cale revoluționară a reprezentat victoria spiritului revoluționar în mișcarea muncitorească și a dat perspective luptei unite a clasei muncitoare, a proletariatului și a forțelor progresiste de profundă pentru răsturnarea orinduirii capitaliste, bazate pe exploatarea și asuprirea și realizarea unei orinduirii noi, bazate pe egalitate și echitate, în care oamenii muncii, popoarele să fie cu adevărat libere, independente și stăpâne pe destinele lor. (Aplauze puternice, prelungite).

Este necesar să subliniem permanent faptul că făuritorii socialismului științific nu au considerat nicodată teoria lor elaborată definitiv, o dată pentru totdeauna. După cum se știe, ei au atras întotdeauna atenția că au pus numai bazele unei concepții revoluționare materialist-dialectice despre lume și viață, care trebuie să se dezvolte și să se îmbogățească continuu cu practica și teoria revoluționară, ca urmare a dezvoltării forțelor de producție, a științei, tehnicii și culturii, a cunoașterii umane în general.

În cei peste 140 de ani care au trecut de la apariția Manifestului Partidului Comunist, omenirea a cunoscut profunde transformări revoluționare. Mișcarea muncitorească a trecut, de asemenea, prin mai multe etape de organizare și dezvoltare. De la Internaționala I-a comunistă, internaționala a II-a și apoi la Internaționala a III-a și până astăzi, mișcarea muncitorească, partidele clasei muncitoare au trecut prin diferite forme de organizare și, totodată, s-au dezvoltat diferite concepții cu privire la calea eliberării clasei muncitoare de asuprire și exploatare și asupra căilor realizării orinduirii sociale socialiste.

O analiză obiectivă, clar foarte succintă, demonstrează cu putere realitatea, a vieții — adevăratul judecător — că socialismul științific și-a dovedit pe deplin forța și invincibilitatea. Mișcarea muncitorească revoluționară, partidele clasei muncitoare au, după cum este bine cunoscut, concepții diferite privind înfăptuirea revoluției și construcției socialiste, dar, cu toate acestea, ele au avut și au un rol de importanță tot mai mare în viața națională și internațională, în lupta pentru progres economic și social, pentru pace în lume, mai dreaptă și mai bună.

Este un adevăr bine cunoscut și de nețâgăduit că partidele comuniste, și în primul rând Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, și-au asumat răspunderea istorică de a înfăptui revoluția proletară și de a trece la construirea societății socialiste.

Au trecut 72 de ani de la victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și de la crearea primului stat al muncitorilor și țărilor din lume, în care s-a construit societatea socialistă.

La sfârșitul celui de-al doilea război mondial și în anii următori, pe calea Revoluției din Octombrie au trecut noi și noi popoare, printre care și poporul român, care a răsturnat pentru totdeauna orinduirea burghezo-moșierească și a ridicat pe pământul României edificii luminoase ale societății socialiste. (Aplauze și urale puternice, îndelungate; se scandează „Ceașescu — P.C.R.”, „Ceașescu și poporul!”).

Este bine cunoscut că, pe ansamblu, țările socialiste au obținut mari realizări în lichidarea inapoiării și făurirea cu succes a socialismului. Se poate afirma, fără teama de a greși, că socialismul și-a demonstrat forța și superioritatea, ca orinduirea socială cea mai dreaptă și umană din câte a cunoscut omenirea până acum. (Vii și puternice aplauze).

În același timp, pe calea socialismului, în forme și faze diferite, au trecut și acționează noi state și popoare din cadrul țărilor în curs de dezvoltare.

De asemenea, în diferite țări capitaliste, partidele socialiste și social-democrate au realizat o serie de reforme sociale și au naționalizat unele sectoare importante ale economiei naționale. Dar trebuie să spunem deschis că toate aceste măsuri — foarte importante din punct de vedere economic și social — nu au dus la înlăturarea orinduirii nejuste și nedrepte.

Este un adevăr de necontestat că numai în țările socialiste au fost lichidate clasele exploatare, asuprirea omului de către om

și s-au pus bazele traine ale orinduirii noi, socialiste.

Analiza întregii dezvoltări istorice a omenirii, a mișcării muncitorești și a socialismului demonstrează cu putere marea forță a mișcării muncitorești-revoluționare, a partidelor muncitorești, precum și a mișcării sindicale și a socialismului în general, rolul important pe care acestea îl au în viața mondială, în lupta pentru progres economic și social, pentru libertate și independență, pentru pace în lume. (Aplauze puternice, prelungite; se scandează „Ceașescu — pace!”).

Se poate afirma că nu există, astăzi, problemă mai importantă în dezvoltarea omenirii în care mișcarea muncitorească, partidele clasei muncitoare, țările socialiste și popoarele care luptă pentru independență și libertate să nu aibă un rol tot mai însemnat.

Socialismul a devenit o uriașă forță mondială, care demonstrează că numai pe această cale popoarele pot să-și asigure dezvoltarea economică-socială, liberă și independentă, bunăstarea și fericirea. (Urale și aplauze puternice; se scandează „Ceașescu — eroism, România — comunism!”).

Tocmai în actualele împrejurări internaționale complexe este o necesitate vitală ca activitatea ideologică, teoretică și politico-educativă să pună cu putere în evidență forța socialismului științific revoluționar, să demonstreze științific că numai și numai socialismul reprezintă viitorul luminos, de bunăstare și fericire, de libertate și pace al întregii omeniri și să demonstreze că victoria socialismului, indiferent ce obstacole se ridică, este de neînlăturat, că, mai devreme sau mai târziu, popoarele vor pași pe calea socialismului. (Urale și aplauze puternice; se scandează îndelung „Ceașescu — P.C.R.”, „Ceașescu, eroism — România, comunism!”).

Stimați tovarăși,

Analiza stadiului actual al socialismului în România prezentată pe larg în documentele pentru Congresul al XIV-lea al partidului demonstrează că, sub conducerea glorioasă a nostru partid comunist, poporul român a obținut realizări remarcabile în întreaga dezvoltare economică-socială. Într-o perioadă istorică scurtă, țara noastră a parcurs mai multe etape istorice, de la orinduirea burghezo-moșierească, în care mai existau multe forme feudale, la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Dintr-o țară slab dezvoltată, agrar-industrială, România a devenit în anii construcției socialiste, și îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului, un stat pu-

ternic industrial-agrar, cu o industrie modernă, dezvoltată pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, cu o agricultură socialistă în plin progres.

Activitatea ideologică, teoretică, politico-educativă trebuie să pună cu putere în evidență toate acestea și să realizeze transformări revoluționare și realizări obținute de poporul român pe calea socialismului, să tragă învățămintele și concluziile din întreaga activitate practică de până acum, sublinind cu putere învățămintele pentru viitor, înarmând partidul, întregul popor cu o concepție revoluționară, de mare perspectivă, care să lumineze calea spre cele mai înalte piscuri — spre comunism! (Aplauze puternice, prelungite; se scandează „Ceașescu — P.C.R.”).

Pentru a înțelege cât mai bine stadiul actual al dezvoltării societății socialiste românești este necesar să punem permanent în evidență întreaga dezvoltare a poporului român, să acordăm o atenție deosebită cunoașterii istoriei, a luptei poporului nostru pentru formarea sa, pentru formarea națiunii, a statului național unitar, a limbii și culturii române.

În activitatea ideologică, politico-educativă științifică istorică trebuie să ocupe un loc mai important, pentru că numai prin înțelegerea științifică, pe baza adevăratelor istorice, a trecutului și a luptei poporului nostru, vom înțelege mai bine cum s-a format, la ce nivel de dezvoltare a ajuns poporul nostru, ce a însemnat în istoria sa trecerea pe calea socialismului și făurirea cu succes a noul orinduirii, socialiste.

Întregul popor și îndeosebi tineretul trebuie să înțeleagă bine că, de peste 2000 de ani, înaintașii noștri, oamenii cel mai luminați, poporul însuși — adevăratul făuritor al istoriei — au dus lupte grele, cu mari sacrificii, dar au avut în vedere întotdeauna atât trecutul și prezentul, dar și viitorul poporului, al țării noastre și au făcut totul și-au dat chiar viața, pentru asigurarea unui viitor luminos al națiunii noastre. (Aplauze puternice, prelungite).

Este bine să se înțeleagă că cei mai înaintași oameni din rindul poporului nostru, masele largi populare nu s-au gîndit nicodată, chiar în condiții foarte grele, să părăsească pământul unde s-au născut, unde au trăit strămoșii lor și unde trebuie să trăiască urmașii urmașilor noștri, întotdeauna. (Aplauze și urale. Se scandează „Ceașescu și poporul!” „Ceașescu, România — stima noastră și mindria!”).

Oamenii de știință, arheologii nu trebuie să caute urmele înaintașilor noștri, prin săpături, pe alte meleaguri, pe alte continente, de-

oarece înaintașii noștri, cu mult, cu mult înaintea primului stat centralizat, au locuit, s-au dezvoltat pe aceste meleaguri — și trebuie să subliniem cu putere aceasta și să respingem cu toată fermitatea tezele unor prețioși istorici care, în activitatea lor sovunistă, reacționară, încearcă să falsifice adevărul și realitatea, dănuind atât popoarelor lor, cât și prieteniei și colaborării dintre popoare, prieteniei și colaborării internaționale. (Aplauze și urale puternice; se scandează „Ceașescu și poporul!”).

Subliniez toate acestea pentru că, în activitatea ideologică, teoretică, politico-educativă, de formare a omului nou, istoria, istoricii trebuie să aibă permanent un rol de importanță deosebită și să dea răspunsuri ferme care să servească ca cauza socialismului, cauza prieteniei și colaborării între națiuni și să respingă orice activitate contrarevoluționară, revizionistă, naționalistă de orice fel! (Aplauze puternice și urale; se scandează îndelung „Ceașescu, România — pacea și prietenia!”). Numai așa vom fi buni constructori ai socialismului și comunismului în România, hotărâți să asigurăm dezvoltarea permanentă a națiunii noastre pe calea socialismului și comunismului, să-și asigure independența și suveranitatea! (Urale și aplauze îndelungate; se scandează îndelung „Ceașescu și poporul — România, viitorul!”).

Stimați tovarăși,

Analizând stadiul actual al dezvoltării economico-sociale, al construcției socialiste, activitatea noastră ideologică și teoretică, politico-educativă trebuie să subliniem cu putere marile realizări dobândite în dezvoltarea generală a țării, creșterea puternică a producției industriale, agricole, a veniturii naționale și ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a poporului.

Creșterea de peste 135 ori, din care de 120 ori după Congresul al IX-lea al partidului, a producției agricole de peste 10 ori, din care de 6 ori după Congresul al IX-lea, iar a veniturii naționale de peste 40 ori, din care de 33 ori după Congresul al IX-lea demonstrează cu putere faptul forța orinduirii socialiste, capacitatea creatoare a poporului nostru, care pentru prima dată a devenit cu adevărat liber și stăpîn pe deplin pe destinele sale și-și făurește viitorul așa cum dorește el. (Urale și aplauze puternice; se scandează îndelung „Ceașescu — P.C.R.”, „Ceașescu și poporul!”).

După datele statistice internaționale, România se numără printre primele țări din lume cu ase-

menea ritmuri de dezvoltare, iar unele date așază România pe primul loc în ce privește dezvoltarea economico-socială după al doilea război mondial. La obținerea acestor mărețe realizări, rolul determinant, revoluționar l-au avut forțele de producție, care au cunoscut o puternică dezvoltare și au asigurat progresul multilateral al țării noastre.

Trebuie să punem cu putere în evidență rolul revoluționar și determinant al forțelor de producție ca factor hotărâtor al dezvoltării economico-sociale și făuririi cu succes a societății socialiste. De altfel, trebuie să subliniem, în acest sens, că aceasta reprezintă o legătură general valabilă pentru dezvoltarea și progresul întregii societăți omenesti.

Pornind de la aceasta, să analizăm cum au acționat partidul, statul nostru socialist în asigurarea înfăptuirii acestor obiective strategice în perioada de după 23 August 1944 până în prezent.

Este necesar să subliniem cu putere rolul important al fondului de dezvoltare și acumulare, alocarea unei părți importante din venitul național — de peste 30 la sută — în întreaga perioadă de după Congresul al IX-lea al partidului, care a dus la creșterea puternică a mijloacelor de producție, a fondurilor fixe, a avuției naționale, realizarea marilor obiective industriale, agrare, sociale, culturale, asigurând astfel ridicarea României pe înalte culmi de progres și civilizație socialistă.

Pornind de la aceste realități, să punem cu putere în evidență necesitatea de a continua — în conformitate cu cerințele legilor obiective de dezvoltare — repartizarea a circa 50 la sută din venitul național pentru fondul de dezvoltare și acumulare.

Este bine cunoscut că, în mai multe rînduri și la mai multe congrese ale partidului, după 1965, am subliniat faptul că, dacă nu vom asigura dezvoltarea forțelor de producție, repartizarea lor judicioasă pe teritoriu și alocarea unei părți însemnate din venitul național pentru dezvoltare, atunci vom condamna România la rămânere în urmă, la Jnopolere, pentru o lungă perioadă de timp.

De ce a trebuit să subliniem continuu această problemă? Pentru că este cunoscut că au existat și la noi oameni, inclusiv în partid, care considerau că trebuie să nu mergem pe calea dezvoltării forțelor de producție, să micșorăm alocările pentru dezvoltare și să rămînem o țară, cum se spunea pe timpuri, „eminamente agricolă”.

Este bine să reamintim perma-

Continuare în pag. 2-a

Expunerea teoriei lui Nicolae Ceaușescu

Urmare din pag. 1

neat acest lucru pentru că, dacă în partid nu ar fi învins concepția revoluționară de dezvoltare a societății, România ar fi rămas o țară înafată, nivelul de trai ar fi fost scăzut. Trebuie subliniat că, tocmai datorită concepției revoluționare despre dezvoltarea forțelor de producție, despre acumularea și despre socialism, poporul nostru a ajuns la aceste înalte niveluri de dezvoltare economică, socială, de progres și bunăstare! (Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.”, „Ceaușescu real, la al XIV-lea Congres!”). Trebuie să spunem cu toată tăria — pornind de la realități — că viața a demonstrat cu putere justetea politicii partidului nostru de dezvoltare puternică a industriei, a agriculturii, a forțelor de producție, pe baza celor mai noi curieri ale științei și tehnicii, că numai și numai pe această bază s-au putut obține marile realizări în dezvoltarea generală a țării.

De asemenea, acum, când în unele țări socialiste se pune în discuție însăși existența proprietății socialiste, de stat și cooperatiste, este necesar să evidențiem cu putere, în întreaga noastră activitate teoretică, politico-educativă, rolul determinant al proprietății socialiste, de stat și cooperatiste, în realizarea marilor progrese, în dezvoltarea generală a României și să subliniem cu toată tăria că făurirea cu succes a socialismului în patria noastră — dar, în general, în lume — nu se poate realiza decât pe baza dezvoltării tot mai puternice a proprietății întregului popor, de stat și cooperatiste, punind la bază cele mai noi curieri ale științei și tehnicii, în toate domeniile. (Aplauze puternice, prelungite). Totodată, este necesar să subliniem importanța deosebită a marilor proprietăți, fără a dimina sau a neglija dezvoltarea micilor producții industriale, dar trebuie să demonstrăm științific, teoretic, că numai și numai marea proprietate asigură dezvoltarea generală a societății noastre socialiste — ca, de altfel, a oricărei societăți — și trebuie să facem totul pentru asigurarea întăririi și dezvoltării continue a marilor proprietăți socialiste.

Punind în evidență uriașele realizări obținute de poporul român în construcția socialistă, este necesar să subliniem rolul istoric al Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, care a pus capăt politicii de pliocinție față de tot ceea ce este străin, șablonismului, conservatorismului, concepției „modulului unic” în construcția socialistă, copierii mecanice a ceea ce se face în alte țări și a redat partidului, poporului sentimentul demnității, al încrederei în forțele proprii, sublinind necesitatea aplicării neabătute a principiilor socialismului științific, a legilor obiective, corespunzătoare realităților din România. (Vii aplauze).

În întreaga perioadă de după Congresul al IX-lea am pornit de la faptul că socialismul se realizează în mod diferit de la o țară la alta, de la o etapă la alta și că revine fiecărui partid comunist, forțelor politice sociale din fiecare țară rolul de a înțelege bine principiile socialismului și legile obiective și de a le aplica în cele mai bune condiții la realitățile fiecărei țări.

În concordanță cu aceste principii, am acționat pentru perfecționarea continuă a formelor de conducere și de realizare a socialismului, pornind de la faptul că trebuie avut permanent în vedere că, o dată cu dezvoltarea științei, tehnicii, culturii, a cunoașterii generale, cu înaintarea pe calea socialismului, trebuie perfecționate mereu formele de organizare și înfăptuire a noii orinduirii sociale, că socialismul nu se realizează o dată pentru totdeauna, că numai perfecționarea sa continuă va asigura condițiile necesare ca el să se dezvolte în strânsă legătură cu cele mai noi curieri ale științei și tehnicii, să răspundă în condiții tot mai bune cerințelor întregului popor — de progres, de bunăstare, de independență și suveranitate.

În acest spirit, am realizat noul mecanism economic, am perfecționat continuu principiile autoconducerii, autogestunii și autofinanțării și — după cum știți — continuăm să le perfecționăm și să insistăm pentru aplicarea lor în cea mai înaltă măsură posibilă în toate domeniile de activitate. Am avut permanent în vedere creșterea răspunderii oamenilor muncii — în calitate de proprietari și producători, de beneficiari — în conducerea tuturor sectoarelor de activitate, necesitatea ca fiecare unitate economică să-și desfășoare activitatea pe principiile autoconducerii, autogestunii, să asigure maximum de beneficii și rentabilitate în activitatea economică-socială.

Nu se poate vorbi de socialism fără o economie eficientă, de mare randament, fără o societate care să asigure creșterea mijloacelor de reproducție lărgită și de ridicare, totodată, a bunăstării generale a poporului. (Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!”).

Principiul „nici muncă fără pline, dar nici pline fără muncă” — Am pornit totdeauna de la principiul că în societatea noastră socialistă nimeni nu trebuie să trăiască prin exploatarea muncii altuia, nimeni nu trebuie să trăiască fără a munci, că veniturile tuturor oamenilor muncii, ale tuturor cetățenilor trebuie să fie determinate numai de muncă, de activitatea pe care o depun într-un sector sau altul, de contribuția adusă la dezvoltarea generală a țării.

Se impune ca activitatea noastră ideologică, teoretică, politico-educativă să contribuie la perfecționarea întregului nostru sistem de conducere și retribuție, a înțelegerii că numai și numai pe baza principiilor de echitate și dreptate socială — se pot asigura condiții bune, demne de viață, pentru toți cetățenii patriei noastre.

În ultimul timp se discută mult despre scopul producției în socialism și despre așa-zisa „economie de piață”. Este necesar să punem cu putere în evidență că tot ce se realizează în patria noastră, în socialism ar drept scop dezvoltarea generală a țării, progresul neîntreput al patriei, ridicarea continuă a nivelului de trai, material și spiritual, al poporului — scopul suprem al politicii partidului nostru comunist, esența societății socialiste multilaterale dezvoltate pe care o edificăm cu succes în România. (Aplauze puternice, prelungite).

Este adevărat că răspunsul la întrebarea: ce reprezintă și ce trebuie să fie socialismul s-a dat de mult. Dar trebuie să subliniem, pentru a fi bine înțeles de întregul popor, de întregul nostru tineret, că socialismul reprezintă o orinduire cu totul și cu totul nouă față de vechile orinduirii și față de capitalism, în care inegalitățile și asuprirea — și socială și națională — constituie, de fapt, adevărata realitate, dintotdeauna și de astăzi. Trebuie să subliniem că nu se poate vorbi de socialism fără lichidarea exploataării, asupriții, inegalităților, a claselor exploatare, fără asigurarea unei adevărate dreptăți sociale și naționale, care să asigure deplina egalitate în drepturi pentru toți cetățenii patriei, condiții de afirmare a personalității umane în strânsă legătură cu interesele generale ale întregii națiuni, de bunăstare, de independență și progres! (Aplauze și urale puternice; se scandează „Ceaușescu și poporul — România, viitorul!”).

Trebuie să subliniem permanent că răsturnarea regimului burghez-bosnierec, a vechii orinduirii în general și instaurarea puterii muncitorilor și țărănilor, trecerea la construcția socialismului înseamnă numai însoțită edificarea socialismului și realizarea societății socialiste care stă în fruntea nivelului de dezvoltare a forțelor de producție din diferite țări. Fără nici o îndoială, în țările slab dezvoltate, cum a fost și România, realizarea socialismului în întreaga sa formă necesită o lungă perioadă de timp, necesită eforturi și abnegație din partea forțelor revoluționare, a întregii națiuni. Și vă reamintim că nu a fost congres sau moment mai important unde să nu subliniez înțelegerea acestei necesități. Am parcurs un drum lung, ne-am urcat pe trepte înalte ale socialismului, dar mai avem încă un drum important de străbătut — și pentru aceasta trebuie unitate, eforturi, munca unită a întregii națiuni. Vom realiza socialismul și vom asigura poporului nostru o viață demnă, liberă, care să poată să rivalizeze cu oricare a altă națiune! Aceasta trebuie să fie hotărârea partidului și a poporului nostru! Aceasta înseamnă lupta pentru socialism și comunism! (Aplauze și urale puternice, îndelung „Ceaușescu — eroism, România — comunism!”).

Subliniez toate acestea pentru că, este cunoscut, în unele țări se spune că socialismul n-a dat rezultate prea bune și că trebuie să se caute altă cale a dezvoltării. De fapt, aceasta înseamnă o capitulare în fața greutăților, o neînțelegere, cel puțin, a ceea ce înseamnă socialism și în ce condiții se realizează el. Iată de ce apreciez că nici activitatea noastră ideologică, politică nu a acordat atenția necesară acestor probleme, considerând că s-a înțeles o dată ce înseamnă socialism, că — dacă spunem socialism — înțelegem lumea înțelegem lucrurile. Nu este așa, tovarăși! Trebuie să discutăm și să lămurim continuu nu numai teoretic, dar și cum trebuie realizat socialismul, în ce condiții și cum să acționeze fiecare, în domeniul său de activitate, pentru a înfăptui societatea socialistă, în formele cele mai bune, superioare, având însă în vedere că întotdeauna vor mai fi lucruri de perfecționat și îmbunătățit, că nimic nu va fi niciodată perfect. Când vom ajunge la perfecțiune nu vom mai avea ce face și vom putea să ne odihnim, dar mai este mult până atunci — și probabil generația noastră și următoarele citeva generații vor trebui încă să muncească serios pentru a înțelege și a dezvolta socialismul corespunzător cerințelor poporului nostru, dar și principiilor socialiste, pentru a asigura dezvoltarea generală a patriei noastre. Așa ne vom aduce contribuția și la afirmarea în lume a ideilor socialismului, a căilor de realizare a lui! (Aplauze puternice, îndelungate).

Este necesar să combatem cu toată fermitatea tezele așa-zise „economii de piață”, care înseamnă a lăsa la voia întâmplării dezvoltarea economiei naționale și asigurarea unei aprovizionări a poporului cu tot ce este necesar pentru o viață demnă, înseamnă a da friu liber speculațiilor, a des-

chide calea înfrățirii nivelului de trai al poporului.

Trebuie să subliniem cu putere că, în întreaga dezvoltare economică-socială, trebuie să pornim de la interesele dezvoltării continue a patriei și ridicării nivelului de trai al poporului, să asigurăm dezvoltarea echilibrată — pe baza planului unic al dezvoltării economice-socială — a întregii economii și a întregii țări, inclusiv amplasarea judicioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul patriei. Numai așa vom asigura dezvoltarea corespunzătoare a tuturor zonelor, a întregii țări, vom realiza ridicarea nivelului general de progres și civilizație, adevărată egalitate în drepturi pentru toți cetățenii!

Realitățile din unele țări socialiste, care trec spre economia de piață — creșterea inflației și speculei, reducerea nivelului de trai al oamenilor muncii — demonstrează cu putere unde duc o asemenea orientare, pericolul pe care îl reprezintă aceasta pentru însăși dezvoltarea societății socialiste.

În multe țări socialiste are loc o dezbateră largă și se adoptă măsuri în problemele construcției socialiste. Se vorbește despre perfecționare, înnoire, restructurare și alte forme. Fără îndoială că preocupările în direcția găsirii celor mai bune căi de construcție socialistă reprezintă o necesitate și vor duce, în general, la dezvoltarea și mai puternică a socialismului.

Dar, în același timp, în unele țări se adoptă măsuri care slăbesc pozițiile socialismului și deschid calea restaurării, sub diferite forme, a capitalismului. Unii declară deschis că doresc să ia drept model diferite țări capitaliste. Este greu însă de înțeles că se poate dezvolta și perfecționa socialismul, lăund ca model orinduirea capitalistă împărțită în clase de asupriți și asupriți.

De altfel, nu întâmplător unele țări capitaliste declară că sintagma să acorde ajutor sub diferite forme, inclusiv financiar, în vederea înfăptuirii măsurilor care au drept scop dezvoltarea diferitelor poziții capitaliste și, în același timp, prin mijloacele de informare în masă preamăresc măsurile de lichidare a orinduirii socialiste.

Se pare că ar fi bine să reamintim întrebarea pe care și-a pus-o socialistul Bebel în secolul trecut, în timpul lui Bismarck: „Cu ce al greșit, sărmana Bebel, că te laudă reacțiunea?” Unii ar trebui să-și pună întrebarea nu numai cu ce-au greșit, dar ce fel de socialism vor să realizeze, pe care îl prezintă în mod realist, înmaneză cerurilor imperialiste?

Nu se poate în nici un fel vorbi de dezvoltarea socialistă și de lichidarea proprietății populare și asigurarea mijloacelor de producție. Se poate pune problema perfecționării societății socialiste, dar aceasta prin înfăptuirea proprietății muncitorilor și țărănilor asupra mijloacelor de producție și nu prin lichidarea și trecerea acestora în minile diferitelor clase și grupuri mari sau mici. Aceasta este valabil și pentru marile state problemă ale dezvoltării socialiste.

Considerăm că, având în vedere problemele foarte importante ale dezvoltării socialiste, necesitatea unor concluzii generale care reies din drumul parcurs până acum, se impune organizarea unei conferințe largi a tuturor țărilor care construiesc socialismul sau se pronunță pentru calea spre socialism, pentru a dezbate și lua concluziile din experiența acumulată și a stabili cum să se acționeze în vederea perfecționării construcției socialiste, realizării noii orinduirii fără asupriți, fără exploatare, în care oamenii muncii, popoarele să fie cu adevărat libere și stăpâne bogățiilor naționale, să-și hotărască calea dezvoltării pe care o consideră cea mai bună.

Fără nici o îndoială, fiecare partid și fiecare popor va trebui să-și hotărască în mod independent calea dezvoltării, să aleagă cele mai bune forme pe care le consideră corespunzătoare condițiilor dintr-o țară sau alta. Dar aceasta nu vine în contradicție cu dezbateră largă a problemelor actuale și de perspectivă ale fauririi societății socialiste, cu afirmarea puternică a necesității de a se găsi cele mai bune căi și forme de realizare în viața a principiilor socialismului științific, a unei societăți fără asupriți, în care oamenii să fie cu adevărat liberi și egali în drepturi, stăpâni pe destinele lor! (Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!”).

De asemenea, sîntem gata să participăm la o largă dezbateră privind problemele actuale ale socialismului și capitalismului, sub o formă acceptabilă pentru ambele părți, pentru a face o comparație între felul în care cele două orinduirii rezolvă problemele economice-sociale, se preocupă de asigurarea celor mai bune condiții de muncă și de viață, de felul în care sînt soluționate aceste probleme, în vederea ridicării bunăstării generale a popoarelor.

Menționăm aceasta deoarece considerăm că este necesar ca în activitatea ideologică, teoretică, politico-educativă să asigurăm o temeinică studiere a realităților socialismului, dar și a realităților capitalismului, pe această bază, să acționăm pentru a demonstra poporului nostru, popoarelor de pretutindeni superioritatea societății socialiste, a puterii oamenilor muncii care au lichidat asuprirea și inegalitățile și își realizează în mod liber și independent orinduirea fără clase, fără asupriți.

Activitatea noastră ideologică, teoretică, politico-educativă trebuie să pună cu putere în evidență, pe baza faptelor, a legilor obiective ale dezvoltării societății omenești, necesitatea întăririi și dezvoltării planului național unic de dezvoltare echilibrată a economiei,

care presupune, în același timp, o participare largă a tuturor unităților economice-sociale și teritoriale la elaborarea planurilor, la înfăptuirea lor, în spiritul principiului autoconducerii.

Lichidarea unor fenomene de birocrațism, de centralism excesiv nu trebuie să fie în nici un fel confundată cu renunțarea la conducerea economiei pe baza planului unic de dezvoltare, nu trebuie să ducă la deschiderea drumului pentru așa-zisa „piață liberă”, pentru „socialismul de piață”, care înseamnă, de fapt, libertatea pentru dezvoltarea diferitelor forme capitaliste.

În general, este necesar ca întreaga activitate teoretică, științifică, ideologică în domeniul științelor economice și sociale, să tragă concluziile din experiența practică a țării noastre, a altor țări socialiste, din experiența mondială și să elaboreze, într-o formă cât mai clară, orientările de perspectivă privind dezvoltarea și conducerea economiei naționale pe baza planului național unic — garanția înfăptuirii Programului partidului, a realizării cu succes a comunismului în România! (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.”, „Ceaușescu, eroism — România, comunism!”).

Stimați tovarăși,

După cum este bine cunoscut, Plenara Comitetului Central al partidului pe problemele ideologice, din 1982, a dat răspunsuri și orientări la o serie de probleme teoretice și practice cu privire la construcția socialismului, în democrația muncitorească, la stat, la rolul partidului.

În concordanță cu hotărârile congreselor partidului, după Congresul al IX-lea și Plenara Comitetului Central al partidului pe probleme ideologice, au fost adoptate o serie de măsuri privind perfecționarea și funcționarea organelor de stat, a organelor democrației muncitorești-revoluționare și crearea condițiilor necesare participării largi a clasei muncitoare, a țărănimii, intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, a întregului popor la conducerea tuturor sectoarelor de activitate, la elaborarea politicii interne și externe a patriei noastre.

Se poate spune că Programul ideologic al partidului își păstrează pe deplin actualitatea, dar, fără îndoială, și se trebuie îmbunătățit cu unele probleme și concluzii reiesite din activitatea ulterioară, precum și din perspectivele dezvoltării viitoare.

Acum, în unele țări socialiste — și, în general, pe plan mondial — au loc discuții și se formulează diferite teze care duc la recuzarea doctrinei, al paralizării și a tuturor democrației muncitorești-revoluționare și la orientarea spre democrația de tip burghez.

Este bine cunoscut că discuțiile despre stat și democrație nu sînt noi. Discuțind despre stat, trebuie să avem în vedere că statul a apărut în anumite condiții istorice și activitatea lui se poate schimba și perfecționa în raport de dezvoltare a societății omenești, că statul nu poate fi privit decât în contextul existentei claselor antagoniste, pornind de la înțelegerea justă în mințile căror clase se află puterea politică, deci și statul.

Nu se poate vorbi de un stat abstract, ci de statul capitalist al claselor exploatare, de statul socialist al muncitorilor și țărănilor — și fiecare din acestea are menirea să acționeze pentru a asigura interesele claselor pe care le reprezintă.

Fără a nega rolul și importanța democrației în societatea burgheză, nu se poate în nici un fel pune semnul egalității între democrația burgheză și democrația muncitorească-revoluționară. Nu se poate vorbi de egalitate între bogăți și săraci, între asupriți și asupriți!

Pornind de la înțelegerea științifică, dialectică a statului și a rolului său în societate, trebuie să avem permanent în vedere că înfăptuirea revoluției sociale presupune și realizarea statului muncitorească-revoluționară, în care puterea aparține celor ce muncesc și care să apere interesele maselor muncitoare, să nu admită exploatarea și asuprirea, inegalitățile sociale și naționale.

În aceste condiții, statul devine un instrument al fauririi socialismului, al bunăstării poporului, al apărării independenței și suveranității naționale.

În ce privește noțiunea de dictatură a proletariatului, trebuie spus că ea a fost greșit înțeleasă, denaturată. Instaurarea puterii muncitorești-țărănești — în alianță cu intelectualitatea, cu toate categoriile muncitoare — reprezintă cea mai înaltă, supremă formă de democrație, nu de dictatură, deoarece puterea politică este în mâinile poporului, care își făurește în mod conștient propriul său viitor liber, în socialism și comunism.

Pornind de la aceasta, încă la plenara pe problemele ideologice, partidul nostru a hotărât să se considere greșită noțiunea și teza dictaturii proletariatului și să se renunțe cu desăvîrșire la ea. În același timp, am formulat teza statului democrației muncitorești-revoluționare, care corespunde pe deplin caracterului orinduirii noastre socialiste, construirii socialismului cu poporul și pentru popor.

În ceea ce privește noțiunea de dictatură a proletariatului, trebuie spus că ea a fost greșit înțeleasă, denaturată. Instaurarea puterii muncitorești-țărănești — în alianță cu intelectualitatea, cu toate categoriile muncitoare — reprezintă cea mai înaltă, supremă formă de democrație, nu de dictatură, deoarece puterea politică este în mâinile poporului, care își făurește în mod conștient propriul său viitor liber, în socialism și comunism.

Totodată, este necesar să se dezvolte puternic activitatea consiliilor populare județene, orașenești și comunale, ca organe ale autoconducerii administrative-teritoriale, care poartă întreaga răspundere pentru buna organizare și desfășurare a activității din toate domeniile. Ele trebuie să-și desfășoare larg activitatea în strînsă legătură și cu consultarea permanentă a cetățenilor din fiecare localitate.

Întreaga activitate a organelor de stat — centrale și locale — trebuie să se desfășoare permanent în strînsă unitate și sub controlul nemijlocit al poporului!

În același timp, am realizat un larg sistem de organisme ale democrației muncitorești-revoluționare — consiliile oamenilor muncii, adunările generale, ca organe ale proprietarilor și producătorilor care poartă răspunderea conducerii întregii activități economice-sociale — organele județene și naționale ale democrației muncitorești-revoluționare, în care reprezentanții muncitorilor au o pondere de peste 30 la sută.

În dezvoltarea sistemului democrației muncitorești-revoluționare am pornit și pornim de la teza științifică a fauririi socialismului cu poporul și pentru popor, de la faptul că realizarea socialismului este opera întregului popor, care, devenit stăpîn pe destinele sale, își făurește în mod liber propriul său viitor. Și nici o democrație din lume nu poate fi mai înaltă decât democrația în care poporul însuși își hotărâște destinele sale! Aceasta constituie adevărata forță socialistă și comunistă a democrației! (Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!”).

În întreaga activitate ideologică, politico-educativă, trebuie să subliniem continuu superioritatea încontestabilă a democrației muncitorești-revoluționare socialiste față de orice democrație burgheză, pornind de la faptul că nu se poate vorbi de o adevărată democrație în condițiile asupriții și exploatarei omului, că numai socialismul, care lichidează proprietatea capitalistă asupra mijloacelor de producție, exploatarea și asuprirea, poate asigura adevărata democrație, libertatea și participarea deplină a poporului la conducerea tuturor sectoarelor de activitate.

Trebuie să punem cu putere în evidență, în activitatea ideologică, teoretică, politico-educativă, superioritatea sistemului democrației muncitorești-revoluționare din patria noastră — unic în felul său —, necesitatea perfecționării continue a întregului cadru democratic, creșterea rolului maselor populare în întreaga viață economică-socială, îmbinarea armonioasă a activității organelor de stat cu organele democrației muncitorești, socialiste, realizind un sistem unitar care să garanteze înfăptuirea neabătută a programelor de faurire a socialismului, de ridicare a nivelului de trai material și spiritual al poporului, de înlăturare nesentită a forței, de independență și suveranității României! (Aplauze puternice, prelungite).

Stimați tovarăși,

Toate marile realizări obținute în dezvoltarea socialistă a patriei noastre demonstrează cu putere justetea politicii partidului, a rolului său conducător în toate domeniile de activitate.

Discuțiile care au loc în unele țări socialiste cu privire la diminuarea sau chiar renunțarea la rolul conducător al partidului nu pot decât să aducă mari daune unității clasei muncitoare, a întregului popor, înseși construcției societății socialiste. Nu se poate vorbi în nici un fel de renunțarea la rolul conducător al partidului în organizarea și unirea eforturilor întregului popor în opera de dezvoltare economică-socială și în construcția socialismului.

Tezele despre partidul-stat sau statul-partid nu drept scop să dezorienteze și să creeze confuzii în rîndul partidului și maselor populare.

În Programul ideologic al partidului am arătat cu toată claritatea că partidul nu-și propune și nu trebuie să-și propună în nici un fel să înlocuiască organele de stat, care au datoria să asigure buna organizare și desfășurare a întregii vieți economice-sociale în conformitate cu legile țării. Dar organele și organizațiile de partid, comuniste care lucrează în diferite sectoare ale activității economice-sociale și de stat poartă întreaga răspundere pentru activitatea acestor organisme, pentru aplicarea fermă a legilor țării în toate domeniile. Partidul nu înlocuiește organele de stat și nu le poate înlocui, dar, în același timp, nu se poate sustrage și trebuie să poarte deplină răspundere pentru felul în care organele de stat și ale democrației muncitorești-revoluționare își îndeplinesc misiunea lor în societatea noastră socialistă.

Realizarea unității clasei muncitorești și deci și a unui partid unic revoluționar, este rezultatul legic

al dezvoltării luptei pentru socialism, o necesitate obiectivă a dezvoltării sociale.

Nu întâmplător cercurile reacționare imperialiste acționează împotriva unității clasei muncitoare, a mișcării muncitorești și, îndeosebi, împotriva partidelor comuniste, în numele așa-zisei libertăți de organizare și al pluralismului politic.

Făurirea cu succes a socialismului impune întărirea continuă a unității mișcării revoluționare, realizarea unui partid unic, cu o ideologie revoluționară, care să îndeplinească rolul de centru vital al întregii națiuni. Numai un asemenea partid va putea îndeplini rolul istoric de a conduce națiunea spre comunism, spre o lume în care poporul să fie pentru totdeauna liber și independent! (Urale și aplauze puternice; se scandează „Ceaușescu — P.C.R.”, „Ceaușescu — eroism, România — comunism!”).

Pornind de la aceasta, este necesar să acordăm o atenție deosebită întăririi continue a partidului, perfecționării rolului său în toate domeniile, dezvoltării continue a democrației interne de partid, ca un factor de importanță hotărâtoare pentru întreaga dezvoltare a țării, pentru înfăptuirea democrației muncitorești-revoluționare în toate domeniile.

În întreaga activitate de partid trebuie să se aplice neabătut prevederile Statutului să se dezvolte puternic critica și autocritica, atitudinea fermă, combativă față de lipsuri, recunoașterea deschisă a stărilor negative de lucru și stabilirea măsurilor pentru înlăturarea acestora — ca o cerință obligatorie a mersului înainte.

Avem nevoie nu de o recunoaștere formală a lipsurilor, ci de dezvoltarea cauzelor reale care le generează și de stabilirea măsurilor pentru înlăturarea lor, pentru perfecționarea activității în toate domeniile. Critica și autocritica constituie o latură fundamentală a vieții de partid, a creșterii rolului conducător al partidului, a înnoirii continue și perfecționării societății noastre socialiste.

Este, de asemenea, necesar — repet — să asigurăm dezvoltarea continuă a democrației interne de partid, dezbateră temeinică în organizațiile și organele de partid a problemelor economice-sociale, ale construcției socialiste, întărirea permanentă a legăturii cu masele de oameni și muncii.

Trebuie să asigurăm ca toate hotărârile de partid, toate legile statului nostru socialist să fie larg dezbătute în partid, în adunările generale, cu toți oamenii muncii, în cadrul organelor democrației muncitorești-revoluționare, cu întregul popor — aceasta constituind o cerință a adevăratei democrații muncitorești-revoluționare, a participării întregului popor la conducerea tuturor sectoarelor de activitate, a construcției socialismului pentru popor și împreună cu poporul.

În acest cadru, aș dori să subliniez necesitatea întăririi continue a rolului clasei muncitoare, ca factor determinant al fauririi socialismului și comunismului. Activitatea ideologică, politico-educativă trebuie să demonstreze în mod științific, teoretic înjustețea diferitelor teze cu privire la diminuarea rolului clasei muncitoare și pericolul acestora pentru construcția socialismului, inclusiv problema reducerii ponderii muncitorilor în unele partide comuniste și muncitorilor, în conducerea diferitelor sectoare de activitate. Aceasta reprezintă, fără nici o îndoială, o subapreciere puternică a rolului clasei muncitoare în societatea socialistă, în societatea omenească de astăzi în general. De altfel, se poate afirma că scăderea ponderii muncitorilor într-un partid sau altul și creșterea ponderii categoriilor mijlocii au creat și condiții sociale pentru slăbirea spiritului revoluționar, pentru apariția tendințelor reformiste, mic burgheze, care duc la slăbirea rolului partidului, punind în pericol însăși construcția socialismului.

Trebuie să subliniem cu putere, în activitatea noastră ideologică, teoretică și să tragem concluzii practice privind întărirea rolului clasei muncitoare, clasa conducătoare a societății, importanța creșterii numărului membrilor de partid din rîndul muncitorilor, inclusiv în organele de conducere, pentru păstrarea caracterului revoluționar, combativ al partidului.

În general, este necesar să se sublinieze rolul clasei muncitoare în întreaga lume, al unității sale în lupta pentru progres economic și social, pentru libertate, dezarmare și pace. (Aplauze puternice, prelungite).

În același timp, trebuie să punem cu putere în evidență rolul crescînd al organizațiilor de masă și obștești, al sindicatelor, al organizațiilor de tineret, de femei, al celorlalte organizații obștești, care asigură participarea organizată a tuturor categoriilor de oameni și muncii la conducerea democratică a diferitelor sectoare de activitate.

În mod deosebit, trebuie să subliniem importanța Organizației Democratice și Unității Socialiste, care cuprinde peste patru milioane de oameni ai muncii ce nu sînt membri ai partidului comunist și care participă, în acest cadru, la dezbateră și adoptarea tuturor hotărârilor, în strînsă unitate cu comunistii, cu toate organele și organizațiile obștești. Trebuie să punem, de asemenea, cu putere în evidență importanța și rolul Frontului Democratice și Unității Socialiste, care unește toate forțele și categoriile sociale și asigură ca întregul popor, în deplină unitate, să participe la elaborarea programelor de dezvoltare economică-socială și să acționeze pentru realizarea lor.

Înșiși ampla dezbateră a documentelor Congresului al XIV-lea în partid, cu întregul popor, con-

stituie expresia largului democratic al societății noastre socialiste și, totodată, a deplinei unități a întregului popor, a faptului că hotărârile ce vor fi adoptate de Congres privind dezvoltarea viitoare a patriei noastre reprezintă voința unanimă a întregii națiuni, de a merge ferm pe calea societății socialiste multilaterale dezvoltate, spre vișul de aur al întregii omeniri — spre comunism! (Aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu, eroism — România, comunism!”).

Stimați tovarăși,

Pornind de la constatările unei anumite rămîneri în urmă a activității ideologice, politico-educative, este necesar să intensificăm munca de ridicare a nivelului ideologic, a conștiinței revoluționare a partidului, a tuturor oamenilor muncii, să așezăm ferm la baza întregii activități concepția revoluționară despre lume și viață, principiile socialismului științific, să dezvoltăm puternic spiritul revoluționar, de răspundere față de interesele poporului, de cauza socialismului, de independența și suveranitatea țării.

În domeniul științelor sociale este necesar să se intensifice studiul noilor fenomene sociale pe baza concepției revoluționare, materialist-dialectice și istorice, să se generalizeze teoretic, pornind de la practică, de la realități, experiența construcției socialismului, să se dea răspuns științific problemelor complexe determinate de marile transformări revoluționare din lume, de revoluția tehnico-științifică.

În primul rînd, este necesar să se reia tezele științifice despre socialism și să se dea răspuns de poziții revoluționare diferitelor teze după care socialismul n-ar mai corespunde noilor realități sau, în cel mai bun caz, ar trebui readaptat pentru a fi în plină actualitate.

Este necesar să se respingă toate tezele teze antisocialiste și să se dea răspuns ferm tuturor celor care acționează pentru lichidarea socialismului. Trebuie să se evidențieze în mod convingător că socialismul și-a demonstrat pe deplin superioritatea și reprezintă singura alternativă viabilă pentru înlăturarea orinduirii exploatare, pentru realizarea unei lumi a dreptății și echității sociale.

O atenție deosebită trebuie acordată cunoașterii și înțelegerii legilor obiective generale, aplicării lor la realitățile din diferite orinduirii sociale, din fiecare țară și etapă de dezvoltare. În acest cadru trebuie să se sublinieze unitatea dialectică dintre general și particular.

Este, totodată, necesar să se pună în evidență noile legi obiective ale socialismului, care trebuie bine înțelese și dezvoltate.

O atenție deosebită se impune a fi acordată înțelegerii juste a contradicțiilor în socialism, a necesității continue de soluționare la timp a acestora, pentru a nu se acumuleze și a deveni antagoniste.

Activitatea ideologică trebuie să pună cu putere în evidență dezvoltarea dialectică a societății socialiste, lupta permanentă dintre vechi și nou, necesitatea înlăturării la timp a vechiului care nu mai corespunde noilor realități și a promovării și înfrînzării a noului în toate domeniile de activitate — aceasta constituind o cerință vitală pentru dezvoltarea și înnoirea continuă a societății socialiste.

În general, este necesar ca științele sociale, activitatea ideologică, teoretică să aibă în vedere că socialismul științific trebuie permanent dezvoltat și îmbogățit pe baza practicii și experienței sociale, a noilor curieri ale științei și cunoașterii umane, în general.

Perfecționarea și înnoirea socialismului nu trebuie însă, în nici un fel, să deschidă calea pentru forme apăsătoare antisociale, ci să ducă la accentuarea laturilor esențiale ale socialismului revoluționar, la reaffirmarea și mai puternică a principiilor de muncă și viață socialistă, a eticii și echității sociale.

Științele sociale trebuie să se angajeze cu toată răspunderea în dezvoltarea concepției revoluționare despre lume și viață.

O dată cu studierea problemelor actuale și generalizarea experienței înaintate trebuie să se acționeze pentru elaborarea de pe acum a căilor de trecere treptată la înfăptuirea principiilor comuniste de muncă și viață.

Este necesar să se elaboreze teoretic o concepție unitară, revoluționară, care să dea o perspectivă clar

Expunerea to varășului Nicolae Ceaușescu

socialismului și comunismului nu se poate asigura decât pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. De aceea, va trebui să punem în centrul întregii activități dezvoltarea și perfecționarea cercetării științifice în toate domeniile. Organizarea științifică și modernizarea producției, a întregii activități pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii reprezintă o necesitate obiectivă, o cerință logică a perfecționării continue a societății noastre socialiste.

În activitatea educativă de formare a conștiinței revoluționare a tineretului, un rol determinant revine învățământului, școlii de toate gradele. Începând de la grădiniță și până la terminarea liceului de 12 ani, copiii, tinerii și tineretea urmează 14—15 ani cursurile de învățământ, apoi învățământul profesional, învățământul superior și diferite forme de recalificare și pregătire.

Pornind de la această realitate, este necesar să acționăm pentru perfecționarea activității învățământului de toate gradele, pentru creșterea rolului său educativ, de formare a tineretului în spiritul concepțiilor revoluționare despre lume și viață, ale patriotisimului și dragostei de muncă, al luptei neîmpăcate pentru progres, pentru construcția socialismului, pentru a fi gata întotdeauna să apere patria, socialismul, independența țării! (Aplauze puternice, prelungite).

Să facem astfel încât învățământul de toate gradele să asigure însușirea de către tinerii și tineretea a celor mai înaintate cunoștințe ale științei și tehnicii, ale cunoștințelor umane în general, punând la bază concepția revoluționară, materialist-dialectică și istorică!

Un rol important revine, de asemenea, învățământului social-politic, care trebuie să contribuie la cunoașterea temeinică a legilor dezvoltării omenirii, a legilor sociale, asigurând un nivel înalt de conștiință revoluționară și patriotice a tineretului și al patriei noastre.

Este, de asemenea, necesar să se intensifice activitatea de răspundere în rândul maselor de oameni ai muncii, al întregului popor, a cunoștințelor științifice despre lume și viață, despre originea vieții pe pământ, a perspectivelor existenței și dezvoltării vieții pe planeta noastră.

În întreaga activitate ideologică un rol important revine învățământului de partid pentru formarea cadrelor de partid pe baza celor mai înaintate concepții revoluționare de conducere a tuturor sectoarelor economico-sociale, pentru a imprima activităților de partid un înalt spirit de exigență revoluționară, combativitate și răspundere față de partid, față de popor, față de cauza socialismului și comunismului.

Învățământul de partid trebuie să asigure formarea de adevărați revoluționari de profesie, militanți activi pentru victoria socialismului și comunismului în patria noastră. Trebuie să avem în vedere că întotdeauna — și în prezent și în viitor — partidul, poporul nostru vor avea nevoie de adevărați revoluționari — și numai în aceste condiții vom asigura mersul ferm înainte! (Aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.”, „Ceaușescu și poporul!”).

În activitatea politico-educativă un rol important revine învățământului de partid și politic de masă, la care participă peste 12 milioane de oameni ai muncii. Este necesar să facem astfel încât învățământul politic de masă, universitățile serale și alte forme de învățământ să asigure înarmarea tuturor oamenilor muncii cu cele mai noi cunoștințe din toate domeniile și, în primul rând, din domeniul științelor sociale, cu o cunoaștere temeinică a legităților obiective și a căilor dezvoltării socialiste a omenirii, să contribuie în mod activ la formarea conștiinței revoluționare a tuturor oamenilor muncii, a întregului nostru popor.

Este, de asemenea, necesar să ridicăm mai puternic nivelul activității de creație literară, artistică. Avem nevoie de o literatură mai combativă, pătrunsă de un înalt spirit revoluționar patriotic, inspirată din realitățile patriei noastre. Fără nici o îndoială că avem multe realizări în aceste domenii, dar cum nu mi-am propus să mă refer la acestea, ci la ceea ce trebuie să facem, mai cu seamă, în viitor. Avem nevoie de o proză și de poezii combative, cu spirit revoluționar care să dinamizeze

activitatea oamenilor muncii, a tineretului patriei noastre, de o muzică combativă, cu spirit patriotic și revoluționar, de filme mai bune, de un teatru mai bun.

Așa cum am subliniat la întâlnirea cu oamenii muncii din domeniul creației literare și artistică din luna mai 1985, surse ca mai sigure de inspirație trebuie să fie poporul, realitatea societății noastre socialiste. Să nu se alege „stilul „ulcioare” străine, chiar dacă sunt poezie cu aur, ci să se bazeze pe izvoarele limpezii și înalte ale pămintului strămoșesc, să se bazeze, datătoare de viață, din gura română! (Aplauze puternice).

Întreaga activitate de creație literară trebuie să dețină un puternic factor al ridicării conștiinței revoluționare, de dinamizare și ridicare a nivelului general de cultură al întregii națiuni.

Trebuie să pornim neabătut de la faptul că literatura, muzica, arta în general, activitatea cultural-artistică au o înaltă misiune socială în ridicarea nivelului general de cultură al poporului, în înfăptuirea progreselor de dezvoltare economică și socială și construcție socialistă.

Trebuie să combatem cu înaltă hotărâre tezele vechi — dar care își mai fac loc, din păcate, și la noi — cu privire la existența „artei pentru artă”. Este bine cunoscut că nu a existat, nu există și nu va exista niciodată artă de dragul artei. Artă a fost întotdeauna, este și va fi permanent un puternic factor al educației, al progresului, al ridicării conștiinței patriotice și revoluționare a poporului!

Cei care, într-o formă sau alta, declară că vor să facă „arta pură”, se sustrag de fapt de la misiunea progresistă a culturii și artei și, vrând-nevrând, se alătură forțelor ostile progresului și socialismului, acelora care folosesc și vor să mențină permanent literatura, arta ca un mijloc de înăbușare a pozițiilor lor dominante, a societății împărțite în clase, a aspirării și înegalității.

Întreaga activitate de creație și cultural-artistică trebuie să se angajeze ferm în activitatea de ridicare a nivelului de cultură, de cunoștințe generale al tineretului, al întregului popor, de formare a conștiinței revoluționare a constructorilor socialismului, cu o poziție fermă față de tot ce este străin progresului, patriotisimului socialist, feticilor omului, independenței țării.

Nu mai așa arta noastră își va îndeplini misiunea istorică și, fără nici o îndoială că, — la fel ca și până acum — dar mai ferm și în condiții mai bune, arta noastră își va îndeplini misiunea în construcția socialismului și comunismului, împreună cu întregul popor! (Aplauze puternice, prelungite).

Este nevoie ca întreaga activitate cultural-artistică, Festivalul național „Cintarea României” — care are un rol important în creația maselor populare — să devină o forță tot mai puternică în participarea maselor la întreaga activitate cultural-artistică, această reprezentare garantată a sinsei legături a artei și culturii cu poporul adevăratul creator, de alfai, al limbii și literaturii, a tot ce este mai bun în acest domeniu, în România! (Aplauze puternice, prelungite).

Presă, radioteleviziunea, toate mijloacele de informare în masă trebuie să-și perfecționeze continuu activitatea și să aibă un rol mai important în buna informare și înțelegere de către întregul popor a problemelor complexe ale dezvoltării economico-sociale și politico-educative, a problemelor situațiilor internaționale.

În întreaga activitate politico-educativă este necesar să se acorde o atenție deosebită combaterii fenomenelor negative care se manifestă sub diferite forme, inclusiv ca rezultat al influențelor ideologice burgheze, al activității cercurilor reacționare, antisocialiste, din afară.

Trebuie să se adopte o poziție mai combativă, mai fermă față de diferite manifestări naționaliste, soviniște, antisemite, subliniind cu putere justețea politicii naționale a partidului nostru — asigurarea deplinei egalități în drepturi pentru toți cetățenii patriei — faptul că, indiferent de naționalitate, toți cetățenii au aceleași drepturi și aceleași îndatoriri, că, în deplină unitate, trebuie să asigurăm înălțarea continuă a patriei noastre spre noi culmi de progres și civilizație. (Aplauze puternice, prelungite).

Trebuie să dezvoltăm permanent activitatea cercurilor revoluționare de studiu și de cercetare, care au rolul de a perfecționa și de a îmbogăți cunoștințele științifice și tehnice ale muncii la locul de muncă și de a promova activitatea lor de creație și de învățare.

În acest sens, este necesar să se dea o ripostă fermă borșăștilor și celorlalte borșăși care se alătură din nou cu forță și noi muzici, acțiuni pentru revizuirea granturilor și pentru o politică de învățare a popoarelor.

Mai mult ca oricând, este necesar ca, în activitatea politico-educativă, să adăuc cu putere în ridicarea nivelului general de cultură al poporului — și, în consecință, al literaturii — spiritul de dragoste și răspundere, sentimentul de apărare a proprietății socialiste, a socialismului și — repet — a independenței României! (Urale și aplauze puternice; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.”, „Ceaușescu și poporul!”).

„Ceaușescu — România, stîmna noastră și mîndria!”). Este, de asemenea, necesar să fim revoluționari față de manifestările de borșășism, de vestigare, de furt care, oricând le-am putea, sunt forme ale activității antisocialiste, cauzare de pierderi, atrăgând atenția spiritului revoluționar și progresist, de fapt, revizuirea ale conceptelor și procedurilor proprii relațiilor burghuza-marxiste!

Să educăm tineretul și poporul nostru în spiritul patriotismului revoluționar, al dragostei față de patrie, al hotărârii neabătute ca în orice împrejurări să fie gata de a apăra curentele revoluționare și socialismul, de a face luptă pentru înaintarea neabătută a patriei noastre spre cele mai înalte culmi de progres și civilizație! (Aplauze puternice).

Munca politico-educativă trebuie să pună cu putere în evidență superioritatea socialismului, ca unica orinduire care asigură deplina egalitate între toți cetățenii țării, condiții de afirmare deplină a personalităților umane, a umanității revoluționare socialiste, în care omul constituie factorul primordial al întregii activități.

Pornind de la documentele pentru Congresul al XIV-lea al partidului, activitatea politico-educativă trebuie să demonstreze cu putere perspectivele luminoase ale dezvoltării patriei noastre, ale înfăptuirii Programului partidului de făturie a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de înaintare spre comunism.

Întreaga activitate politico-educativă s-a devenit un factor mai activ, o puternică forță revoluționară care să lumineze calea întregului popor pentru înfăptuirea programelor de dezvoltare a patriei noastre, de ridicare a bunăstării materiale și spirituale, de înfăptuire a visului de aur — a comunismului pe pământul României! (Urale și aplauze puternice, îndelungate; se scandează „Ceaușescu, eroism — România, comunism!”).

Stimați tovarăși,

Unitatea dialectică între politica internă și externă impune o analiză științifică a situației politice, economice și sociale mondiale, pentru a se putea înțelege cât mai bine evenimentele internaționale, direcțiile și perspectivele luptei pentru progres, pentru dezarmare, pace și colaborare între toate națiunile lumii.

Este bine cunoscut că în lume s-au produs și sînt în curs mari schimbări în dezvoltarea societății omenirii, în raportul de forțe pe plan internațional. De aceea, se impune să avem permanent în vedere că se menține și chiar se accentuează contradicția fundamentală dintre socialism și capitalism.

În același timp, se dezvoltă tot mai puternic contradicția dintre țările în curs de dezvoltare și țările capitaliste dezvoltate, dintre bogatii și săracii, care devine una din contradicțiile tot mai puternice care se manifestă în viața internațională de azi.

Se poate afirma cu deplină temei, că aceste contradicții din lumea contemporană au un rol determinant în întreaga dezvoltare a societății omenirii și că, fără în-

țelegerea lor în mod științific, nu se pot trage nici concluzii corecte pentru aprecierile adevărate ale stării mondiale și perspectivele dezvoltării societății omenirii. Este adevărat că în ultimii ani s-au înregistrat anumiți pași — este drept, foarte mici — în direcția dezarmării și încetării de totodată între cele două grupări militare — N.A.T.O. și Tratatul de la Varșovia — și s-a trecut la soluționarea unor conflicte pe calea negocierilor. Dar trebuie să spunem deschis că toate acestea nu au determinat o schimbare radicală în viața internațională, nu au determinat o nouă gândire și o nouă politică în soluționarea problemelor complexe ale vieții mondiale.

Avem obligația să spunem poporului nostru și să spunem tuturor oamenilor adevărul realității: că situația internațională continuă să fie foarte complexă și gravă. Se continuă cursa lașă a războiului — inclusiv a celor nucleari — ceea ce duce la menținerea pericolului unui război mondial, care s-ar transforma inevitabil într-un război nuclear și ar duce la distrugerea omenirii, a întregii vieți pe planeta noastră.

Se mențin, și chiar se accentuează, criza economică mondială și criza politică, socială, în lumea capitaliste. În deceniul al 8-lea s-a intensificat și mai mult situația economică a țărilor în curs de dezvoltare, s-au marit deosebit de mult bogățiile și săracii.

În același timp, problemele economice, politice și sociale din țările capitaliste dezvoltate și manifestarea, în unele țări socialiste, a unor fenomene de criză economică și politică duc la accentuarea și mai mult a instabilității și a contradicțiilor.

Toate acestea au dus la apariția unor concluzii și înțelegeri diferite — dar trebuie spus, și greșite — asupra multor probleme internaționale. Se pare că unele cercuri conducătoare imperialiste au ajuns la concluzia greșită și consideră că pot folosi actuala situație internațională pentru a putea schimba raportul de forțe mondial în favoarea lor, a politicii de dominație, de forță și dictat.

Ignorind realitățile, aceste cercuri proclamă cu și mai mult insistență autotutocritica capitalismului și prezic, din nou, o apropiată dispariție a socialismului. Exagerind unele greșeli și lipsuri din țările socialiste, unele tendințe lichidatariste și reformiste de dreapta din unele țări, precum și din unele partide comuniste și muncitorești, cercurile reacționare imperialiste au trecut din nou la o ofensivă ideologică și politică de defăimare și subminare a socialismului, la o politică de amestec în treburile interne și de destabilizare a țărilor socialiste, recurgînd la toate mijloacele, preluate din arsenalul învechit și ruginit al „războiului rece”, de la dezinformarea opiniei publice, denigrarea socialismului, șantajul, diversivitatea, represiunile economice și politice, pînă la subvenționarea financiară directă a unor grupări și forțe antisocialiste, antinaționale.

Trebuie să spunem deschis că acțiunile antisocialiste, anticomuniste și cele împotriva țării noastre, greșite, a luptei pentru libertate și independență națională, pe care le desfășoară cercurile imperialiste, sînt urgurate și de anumite orientări și tendințe greșite în soluționarea problemelor construcției socialiste și altor probleme din unele țări.

Este deci necesar să subliniem cu tărie că toată această politică a cercurilor imperialiste este sortită — și de data aceasta, ca și de altele ori în trecut — eșecului. Țările socialiste, popoarele care au edificat noua orinduire socială dispun de forțe necesare pentru a depăși greutatea apărută, iar socialismul se va afirma, fără îndoială, cu și mai mare putere ca cea mai dreaptă și mai umană orinduire socială de pînă acum. (Aplauze și urale puternice; se scandează „Ceaușescu și poporul!”).

Acțiunea unită a forțelor progresiste, a țărilor socialiste, a popoarelor care luptă pentru independență și progres economico-social va duce, fără nici o îndoială, la răsturnarea planurilor imperialiste și ale reacțiunii și va deschide noi și noi perspective înaintării tuturor popoarelor pe calea progresului, a independenței, a bunăstării, a socialismului. (Aplauze puternice, prelungite).

Nimic și nimeni nu va putea opri lupta popoarelor pentru libertate și independență, pentru o viață mai dreaptă și mai bună, pentru o nouă orinduire socială! Totodată, este necesar să subliniem însă că acțiunile antisocialiste, anticomuniste și împotriva progresului și colaborării între națiunile lumii, la dezvoltarea unei largi colaborări internaționale, reprezintă un mare pericol pentru politica de destindere și colaborare internațională, pentru politica de dezarmare și pace și va duce, inevitabil, dacă va continua, la agravarea și mai mult a situației mondiale.

Lăta de ce trebuie să facem totul pentru respingerea politicii antisocialiste, anticomuniste și împotriva independenței popoarelor! Lăta de ce este necesar să se înțeleagă bine, de către cercurile conducătoare din țările imperialiste, această politică nu are nici o perspectivă și este în contradicție cu Carta Națiunilor Unite, cu diferite reglementări și norme internaționale, cu politica de coexistență pașnică, de colaborare egală între națiunile lumii. (Aplauze vii și puternice).

Întreaga desfășurare a evenimentelor internaționale, realitatea, viața însăși arată că de greșită este teza dezideologizării relațiilor internaționale, precum și teza după care lupta de clasă ar trebui să fie înlocuită. Se vorbește despre renunțarea la lupta de clasă și la lupta dintre sistemele sociale diferite, ca o condiție pentru supraviețuirea omenirii și a evitării războiului. Ce are care acest fel de abordare a problemelor cu concepția revoluționară materialist-dialectică și istorică? Oare pentru a asigura pacea trebuie să se lighideze socialismul, trebuie să se renunțe la lupta de clasă? O asemenea abordare este, cu totul, nu numai antiștiințifică, dar străină oricărui concepiție revoluționare și socialistă. Dacă m-aș referi numai la poporul nostru, este știut că niciodată nu s-a pus problema să înguncheze, ci, dimpotrivă, în cele mai grele timpuri a luat arma în mînă pentru a-și apăra independența și suveranitatea. De aceea și preții noștri, în trecut, au cîntat pe eroii noștri și au formulat în versuri nepieritoare hotărârile de luptă a poporului. Cu noi înțelegem versurile: „Murim mai bine-n luptă / Cu gloria deplină / Decît să fim sclavi iarăși / În vechiul-ne pămînt”. (Aplauze și urale puternice).

Trebuie să spunem lucrurilor pe nume. Asemenea teze au drept scop demoralizarea, dezarmarea comunistilor, a popoarelor, în lupta pentru socialism și pentru pace. Oare așa au gândit făturlor socialismului științific, conducătorii partidelor comuniste și muncitorești, antifasciștii care și-au dat viața pentru înfringerea hitlerismului? Cu o asemenea concepție nu ar fi fost înfrînt hitlerismul — și barbaria nazistă ar domina astăzi. Temați pentru că comunistii, antifasciștii, tot ceea ce a fost mai bun în lume s-au ridicat împotriva barbariei fasciste cu preții vieții a putut fi înfrînt fascismul și s-a asigurat libertatea popoarelor. Și lichidarea pericolului de război nuclear, supraviețuirea omenirii nu se pot asigura decât prin intensificarea luptei împotriva politicii imperialiste, pentru dezarmare, pentru eliminarea armelor nucleare cu desăvîrșire. Și aceasta nu se poate realiza decât prin lupta și lupta unită a popoarelor! (Aplauze și urale puternice; se scandează „Ceaușescu — eroism, România — comunism!”).

Fără nici o îndoială, trebuie să înțelegem bine realitatea lumii de astăzi. În lume există două sisteme sociale diametral opuse. Această realitate va continua să existe încă multă vreme. Problema care se pune — și și-a găsit un răspuns — este aceea a conviețuirii pașnice între țările cu orinduire socială diferite, bazate pe respectul independenței și suveranității, neamestecul în treburile interne și respectarea dreptului fiecărei națiuni de a-și alege calea dezvoltării pe care o dorește, fără nici un amestec din afară.

Este necesar să facem să se înțeleagă bine că numai pe această cale este posibil să se asigure colaborarea internațională și asigurarea cu fermitate și a unor, și a altora pe calea dezarmării generale, a dezarmării nucleare, a realizării unei lumi fără arme și războaie. Aceasta reprezintă calea supraviețuirii omenirii, a vieții pe planeta noastră! (Urale și aplauze puternice, îndelungate; se scandează „Ceaușescu — pacea și prietenia!”).

Lăta de ce tezele dezideologizării relațiilor internaționale și renunțării la lupta de clasă sînt în totală contradicție cu întreaga dezvoltare a omenirii de pînă acum, precum și cu realitățile lumii contemporane, cu întreaga dezvoltare a luptei pentru socialism, progres și pace în lume. (Aplauze puternice, îndelungate).

Nu dezideologizarea relațiilor internaționale, ci afirmarea cu fermitate a ideologiei progresiste și socialiste reprezintă calea pentru o politică și o gândire nouă.

Lupta pentru dezarmare, pentru pace, dezvoltarea unei largi colaborări internaționale între toate statele, fără deosebire de orinduire socială, presupun nu renunțarea la concepțiile socialismului, la ideologia clasei muncitoare despre lume și viață, ci intensificarea activității politico-ideologice de ridicare a conștiinței maselor populare, a tuturor popoarelor despre necesitatea asigurării unei politici de dezarmare și de pace, ca o necesitate vitală pentru întreaga omenire! (Aplauze puternice, îndelungate).

Nici o altă teză, oricum s-ar numi ea, nu va putea înlocui lupta de clasă, ca factor determinant al dezvoltării societății omenirii, ca lege obiectivă a progresului și mersului înainte al omenirii!

Soluționarea pe calea tratativelor a problemelor complexe ale vieții mondiale impune, ca o necesitate obiectivă, o politică fermă de apărare a socialismului, a libertății și independenței popoarelor, realizarea unor acorduri și înțelegeri corespunzătoare cu privire la dezarmare, la soluționarea diferitelor probleme din viața mondială.

Soluționarea pe calea tratativelor a unor conflicte și a altor probleme mondiale necesită, fără îndoială, asigurarea progresului fiecărei națiuni, bunăstarea, independența și constituie o parte inseparabilă a luptei pentru pace în lume. (Aplauze puternice, prelungite).

Activitatea ideologică, teoretică, politică, educativă trebuie să demonstreze cu putere faptul că popoarele nu vor putea suporta încă multă vreme actuala stare de lucruri, că este necesar să se pună capăt politicii neocolonialiste de dominație a monopolurilor și capitalului financiar internațional, să se realizeze o politică nouă, de egalitate și colaborare, de lichidare a subdezvoltării, de creștere a condițiilor dezvoltării economico-sociale a tuturor națiunilor, și, în primul rînd, a țărilor în curs de dezvoltare. Aceasta este singura cale care poate să asigure stabilitatea economiei mondiale, să asigure progresul fiecărei națiuni, bunăstarea, independența și constituie o parte inseparabilă a luptei pentru pace în lume. (Aplauze puternice, prelungite).

Sînt multe probleme în viața internațională. Nu doresc acum să mă opresc pe larg asupra tuturor acestora. Consider necesar să subliniez însă că viața, realitățile demonstrează, cu putere, justețea politicii externe a partidului și statului nostru de colaborare cu toate națiunile lumii, fără deosebire de orinduire socială.

Este bine cunoscut că nu au existat probleme mai importante în viața internațională la care România socialistă să nu-și fi adus o contribuție activă la soluționarea lor, să nu fi participat, împreună cu alte state, la lupta pentru pace și colaborare internațională.

La baza tuturor relațiilor internaționale ale țării noastre am așezat permanent principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne, ale avantajului reciproc și respectarea dreptului fiecărei națiuni la dezvoltare liberă, independență, așa cum o dorește, fără nici un amestec din afară.

Este necesar ca activitatea politico-educativă să pună cu putere în evidență justețea politicii noastre internaționale, să contribuie la înțelegerea ei cât mai bună a principilor de relații dintre toate statele lumii.

Sîntem ferm hotărîți să dezvoltăm larg și în viitor relațiile cu toate țările socialiste, să acționăm pentru întărirea colaborării și solidarității lor, ca un factor de importanță hotărîtoare pentru dezvoltarea socialismului în fiecare țară, pentru afirmarea forței socialismului în lume, pentru triumful politicii de pace. Vom dezvolta, de asemenea, larg relațiile de colaborare cu toate țările în curs de dezvoltare, cu țările mici și mijlocii, cu țările nealiniate, ca un factor important al politicii de independență, de dezarmare și pace. În același timp, vom acționa ca și pînă acum pentru extinderea relațiilor și cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate statele lumii, în spiritul principiilor coexistenței pașnice.

Vom acționa cu și mai multă hotărîre pentru dezvoltarea relațiilor economice, tehnico-științifice, pentru participarea activă la diviziunea internațională a muncii, la schimbul de valori materiale și spirituale, considerînd că aceasta corespunde pe deplin intereselor poporului român, ale tuturor popoarelor lumii, de a-și asigura dezvoltarea economico-socială.

Continuare în pag. 4-a

lui nuclear de dominație și asigurarea securității și a oricărui decurajare nucleară sau a oricărui decurajări militare trebuie să înțeleagă bine că o asemenea politică este în contradicție cu realitățile lumii de astăzi și nu duce decât la menținerea și agravarea pericolului de război.

Este nevoie de o politică nouă, de renunțare la armele nucleare, la calea militară, de soluționare a problemelor dintre state numai pe calea tratativelor, de realizare a unei lumi fără arme, fără războaie.

Nu mai o asemenea cale poate duce la asigurarea existenței popoarelor, a înșei vieții pe planeta noastră, și trebuie să facem totul pentru triumful rațiunii și realizarea acestei politici! (Aplauze puternice, prelungite).

O altă problemă de importanță deosebită a vieții internaționale actuale o reprezintă subdezvoltarea, accentuarea împărțirii lumii în bogăți și săraci, necesitatea unor noi relații și a unei noi ordini politice și economice mondiale.

Activitatea ideologică, teoretică, politică, educativă trebuie să demonstreze cu putere faptul că popoarele nu vor putea suporta încă multă vreme actuala stare de lucruri, că este necesar să se pună capăt politicii neocolonialiste de dominație a monopolurilor și capitalului financiar internațional, să se realizeze o politică nouă, de egalitate și colaborare, de lichidare a subdezvoltării, de creștere a condițiilor dezvoltării economico-sociale a tuturor națiunilor, și, în primul rînd, a țărilor în curs de dezvoltare. Aceasta este singura cale care poate să asigure stabilitatea economiei mondiale, să asigure progresul fiecărei națiuni, bunăstarea, independența și constituie o parte inseparabilă a luptei pentru pace în lume. (Aplauze puternice, prelungite).

Sînt multe probleme în viața internațională. Nu doresc acum să mă opresc pe larg asupra tuturor acestora. Consider necesar să subliniez însă că viața, realitățile demonstrează, cu putere, justețea politicii externe a partidului și statului nostru de colaborare cu toate națiunile lumii, fără deosebire de orinduire socială.

Este bine cunoscut că nu au existat probleme mai importante în viața internațională la care România socialistă să nu-și fi adus o contribuție activă la soluționarea lor, să nu fi participat, împreună cu alte state, la lupta pentru pace și colaborare internațională.

La baza tuturor relațiilor internaționale ale țării noastre am așezat permanent principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne, ale avantajului reciproc și respectarea dreptului fiecărei națiuni la dezvoltare liberă, independență, așa cum o dorește, fără nici un amestec din afară.

Este necesar ca activitatea politico-educativă să pună cu putere în evidență justețea politicii noastre internaționale, să contribuie la înțelegerea ei cât mai bună a principilor de relații dintre toate statele lumii.

Sîntem ferm hotărîți să dezvoltăm larg și în viitor relațiile cu toate țările socialiste, să acționăm pentru întărirea colaborării și solidarității lor, ca un factor de importanță hotărîtoare pentru dezvoltarea socialismului în fiecare țară, pentru afirmarea forței socialismului în lume, pentru triumful politicii de pace. Vom dezvolta, de asemenea, larg relațiile de colaborare cu toate țările în curs de dezvoltare, cu țările mici și mijlocii, cu țările nealiniate, ca un factor important al politicii de independență, de dezarmare și pace. În același timp, vom acționa ca și pînă acum pentru extinderea relațiilor și cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate statele lumii, în spiritul principiilor coexistenței pașnice.

Vom acționa cu și mai multă hotărîre pentru dezvoltarea relațiilor economice, tehnico-științifice, pentru participarea activă la diviziunea internațională a muncii, la schimbul de valori materiale și spirituale, considerînd că aceasta corespunde pe deplin intereselor poporului român, ale tuturor popoarelor lumii, de a-și asigura dezvoltarea economico-socială.

Continuare în pag. 4-a

Expunerea to varășului Nicolae Ceaușescu

Urmare din pag. a-3 a

bunăstare, de a trăi în libertate, independență și pace.

Vom acționa cu toată hotărârea pentru dezvoltarea și perfecționarea activității C.A.E.R. în vederea înlăturării acordurilor de colaborare economică, tehnico-științifică de lungă durată, pornind de la faptul că acestea trebuie să asigure dezvoltarea fiecărei țări socialiste, ridicarea nivelului lor economic, social.

Având în vedere unele probleme economice din țările socialiste, considerăm că este necesar să se organizeze o analiză specială a acestora în vederea stabilirii de comun acord a măsurilor pentru depășirea unor greutăți și dezvoltarea continuă a construcției socialiste.

Aș dori să subliniez în acest cadru faptul că perfecționarea activității C.A.E.R. a relațiilor economice dintre țările socialiste nu trebuie să ducă în nici un fel la crearea de organisme supranaționale, nu trebuie să diminueze în nici un fel rolul partidelor, statelor și popoarelor în realizarea dezvoltării lor economice și sociale.

Considerăm că în prezent, și pentru încă multă, multă vreme, calea unei colaborări largi economice, tehnico-științifice o reprezintă păstrarea și întărirea independenței fiecărei economii naționale, ca factor hotărâtor al progresului, al fâșierii cu succes a societății socialiste. (Aplauze puternice, prelungite).

Stimați tovarăși,

În activitatea noastră internațională am acordat întotdeauna și acordăm o mare însemnătate dezvoltării colaborării între toate statele europene în spiritul documentelor de la Helsinki. În elaborarea cărora țara noastră și-a adus o contribuție activă. Considerăm că realizarea cooperării, securității și dezarmării în Europa trebuie să se bazeze pe respectarea neabătută a principiilor depline egalități, a respectării orizonturilor sociale din fiecare țară.

Această colaborare trebuie să ducă nu la slăbirea unei țări sau alteia, ci la dezvoltarea și progresul fiecărei națiuni. Sîntem pentru o colaborare multilaterală în toate domeniile, care să deschidă perspectiva realizării unei Europe unite, a națiunilor libere și independente.

Activitatea noastră ideologică, teoretică trebuie să pună cu putere în evidență că, în epoca noastră și pentru o lungă perioadă de timp, păstrarea și întărirea independenței naționale a țărilor europene — ca, de altfel, a tuturor țărilor — reprezintă singura cale reală pentru o largă colaborare, pentru progresul fiecărei țări.

Se pot da diferite formulări pentru realizarea unității europene. Ideea unei „case comune europene” poate să pară pentru unii atrăgătoare, dar trebuie să avem în vedere că este necesar să realizăm fiecare la el acasă „o casă cât mai bună”, care să asigure condiții egale de muncă, de viață demnă pentru toți locuitorii „casei naționale” — și aceasta presupune construcția a încă milioane și milioane de apartamente și case în fiecare țară, pentru a realiza un

ansamblu social în care oamenii să aibă cele mai bune condiții de viață și de locuit!

În acest context trebuie să pornim de la necesitatea conlucrării și apropierei popoarelor europene pe baza întăririi și dezvoltării fiecărui stat național, a fiecărui popor, ceea ce înseamnă nu izolarea, ci o largă conlucrare.

În ce ne privește, sîntem gata să mergem la o largă colaborare, este însă în orice condiții, să nu pună în pericol, sub nici o formă, independența țării sau să îngrădească în vreun fel dreptul poporului

crărilor între popoarele noastre.

Este necesar să punem cu putere în evidență, în întreaga activitate politico-educativă, justetea politicii partidului nostru privind necesitatea soluționării problemelor litigioase dintre state numai și numai pe calea tratativilor.

Să desfășurăm o largă activitate internațională pentru întărirea solidarității și colaborării dintre state în vederea dezvoltării economico-sociale independente, pentru apărarea independenței, pentru lichidarea deplină a oricăror forme ale politicii neocolonialiste, pentru

grăbit, au dus pînă la urmă la cel de-al doilea război mondial.

Mai mult ca oricînd, este necesar să crească rolul Organizației Națiunilor Unite, al altor organisme internaționale în soluționarea problemelor complexe ale lumii contemporane, în asigurarea participării egale a tuturor statelor la rezolvarea problemelor care preocupă omenirea.

În ce o privește, România este ferm hotărâtă să-și aducă întreaga contribuție la perfecționarea și creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite și al celorlalte orga-

Stimați tovarăși,

După cum este bine cunoscut, partidul nostru a dezvoltat larg relațiile cu partidele comuniste și muncitorești, s-a pronunțat întotdeauna pentru întărirea solidarității acestora pe baza deplinei egalități în drepturi, a respectului independenței fiecărui partid și neamstecului în treburile interne.

Problemele complexe ale vieții internaționale, inclusiv făturarea cu succes a socialismului, impun întărirea și dezvoltarea colabo-

rea în comun a diferitelor probleme ale vieții contemporane, ale dezvoltării viitoare a societății omenestii, ale căilor de făturaire cu succes a socialismului, ale luptei pentru dezarmare și pace. Partidul Comunist Român este gata să participe la orice întărire tenetică pentru dezbaterile problemele de interes comun, în scopul întăririi solidarității și colaborării.

Considerăm că situația actuală impune, cu atât mai mult, organizarea unor asemenea conferințe, întăririi, inclusiv realizarea unei conferințe internaționale a partidelor comuniste și muncitorești. Aceasta răspunde în cel mai înalt grad actualelor împrejurări internaționale, mișcării comuniste, clasei muncitoare, luptei pentru socialism și pentru pace în lume. (Aplauze puternice, prelungite).

Pronunțîndu-ne ferm împotriva oricărei amestec în treburile altor partide, pentru respectul dreptului fiecărui partid de a-și elabora strategia și politica sa, considerăm că avem obligația să întărim solidaritatea internațională și trebuie să manifestăm întreaga răspundere față de propriile noastre popoare, de viitorul lor liber și independent, față de cauza socialismului și să acționăm într-o strînsă solidaritate și colaborare pentru soluționarea democratică a tuturor problemelor complexe ale lumii de azi. (Aplauze și urale prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu, România — pacea și prietenia!”).

De asemenea, ne pronunțăm ferm pentru dezvoltarea unei largi colaborări cu partidele socialiste și social-democrate. Existența unor deosebiri de păreri asupra problemelor ideologice, asupra căilor de realizare a socialismului și altor probleme nu trebuie în nici un fel să ducă la slăbirea colaborării dintre partidele comuniste și aceste partide. Dimpotrivă, considerăm că interesele popoarelor de a asigura eliberarea socială și națională, de a trăi în pace și colaborare impun o largă colaborare între partidele comuniste, socialiste și social-democrate, între toate forțele progresiste, ca o necesitate obiectivă a mersului înainte spre o lume mai dreaptă și mai bună.

Sîntem pentru o amplă colaborare și dezvoltăm larg relațiile cu mișcările de eliberare națională, cu mișcările progresiste și partidele de guvernămînt din țările care se pronunță pentru dezvoltarea pe calea progresului, a independenței economice și politice.

Dorim și sîntem pentru o largă colaborare cu toate partidele și forțele democratice în problemele comune privind progresul economic-social, independența popoarelor, asigurarea unei păci trainice pe planeta noastră.

Activitatea teoretică, politico-ideologică trebuie să pună cu putere în evidență marea importanță a solidarității și colaborării internaționale, să contribuie la educarea poporului nostru în spiritul prieteniei și solidarității cu popoarele țărilor socialiste, cu partidele comuniste și muncitorești, cu toate partidele și forțele care se pronunță pentru progres și doresc să contribuie la soluționarea problemelor complexe în interesul tuturor națiunilor, al colaborării și păcii internaționale.

Avem ferma convingere că stă în puterea partidelor comuniste și muncitorești, a celorlalte partide și forțe muncitorești, progresiste, de eliberare națională de a depăși diferitele obstacole, de a-și întări conlucrarea și solidaritatea, de a avea un rol tot mai important în dezvoltarea societății omenestii pe calea progresului, a libertății, independenței și păcii, de a da o perspectivă nouă — pentru sfîrșitul acestui mileniu și începutul milenului trei — privind viitorul luminos al omenirii într-o lume fără arme și războaie, a independenței și libertății tuturor națiunilor lumii! (Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceaușescu, România — pacea și prietenia!”, „Ceaușescu — eroism, România — comunism!”).

Stimați tovarăși,

Dezbaterile cu întregul popor și partid a documentelor pentru Congresul al XIV-lea a pus cu putere în evidență forța și unitatea partidului nostru, a întregii națiuni, voința sa fermă de a face totul pentru întîmpinarea Congresului cu cele mai bune rezultate în toate domeniile, de a asigura înaintarea fermă a patriei noastre spre noi culmi de progres și civilizație.

Dezbaterile din actuala plenară a problemelor ideologice, teoretice și muncii politico-educative, hotărîrile ce vor fi adoptate trebuie să stea la baza întregii activități și să fie larg dezbătute în partid, în toate organele și organizațiile democrației socialiste, cu întregul popor, în vederea ridicării continue a nivelului ideologic, politic, a creșterii conștiinței socialiste, a ridicării spiritului de răspundere și a combativității revoluționare în toate domeniile de activitate.

Am deplina convingere că Plenara Comitetului Central pe probleme ideologice, hotărîrile ce vor fi adoptate vor da un nou și puternic avînt activității creatoare de ridicare a nivelului general de cunoștințe, de conștiință revoluționară a întregii națiuni, că, în strînsă unitate, partidul nostru, împreună cu întregul popor, va acționa cu toată forța pentru a asigura înlăturarea neabătută a programelor de dezvoltare economico-socială, de ridicare a patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație, de creștere continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului, de făturaire a socialismului și comunismului, de întărire necontenită a independenței și suveranității României!

(Aplauze și urale puternice, prelungite. Se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu și poporul!", „Ceaușescu, reales la al XIV-lea Congres!", „Ceaușescu, România — stîmna noastră și mîndria!", „Toți cel prezenți în marea sală a Ateneului se ridică în picioare și, într-o atmosferă înaltă, de puternică unitate, aclamă și ovacionează minute în șir pentru Partidul Comunist Român — forța politică conducătoare a întregii națiuni —, pentru secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU).

român de a-și hotărî singur calea dezvoltării, de a fi pe deplin stăpîn la el acasă! (Urale și aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!", „Ceaușescu, România — stîmna noastră și mîndria!”).

Vom acționa ferm pentru o largă colaborare în Balcani, pentru transformarea regiunii noastre într-o zonă fără arme nucleare, și chimice, fără baze militare străine.

Sîntem pentru extinderea conlucrării și sîntem gata să realizăm cu vecinii noștri, cu toate țările din Balcani și chiar din bazinul dunărean o largă colaborare, sub toate formele, care să deschidă calea înlăturării trestăriei a tot felul de obstacole și să ducă la apropierea și dezvoltarea frăției și colabo-

rației, realizarea unei noi unități a partidelor comuniste și muncitorești.

Deci, este necesar ca întreaga activitate politico-educativă să sublinieze cu putere că problemele complexe ale lumii contemporane impun mai mult ca oricînd întărirea solidarității și colaborării tuturor forțelor progresiste, realeiste, ale tuturor popoarelor, care prin acțiunea lor unită pot să crească cursul periculos al evenimentelor, să asigure triumful, rațional, triumful politicii de dezarmare și eliminare a armelor nucleare, triumful păcii, al politicii de colaborare și realizare a unei lumii mai drepte și mai bune pe planeta noastră, a deplinei egalități între toate națiunile lumii! (Aplauze puternice, îndelungate).

Plenara Consiliului Culturii și Educației Socialiste

Luni a avut loc în Capitală Plenara Consiliului Culturii și Educației Socialiste.

Lucrările au fost conduse de tovarășa Suzana Gădea, membru suplent al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului Culturii și Educației Socialiste.

În cadrul plenerii a fost analizat modul în care s-a desfășurat activitatea din domeniul culturii și educației socialiste în acest an și sarcinile ce îi revin în lumina proiectului Programului-Direcțiv și Tezelor pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român.

Hotărîrea Plenerii C.C. al P.C.R. din luna a.c. cu privire la reelegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, la Congresul al XIV-lea, în înalta funcție de secretar general al partidului a fost prezentată la deschiderea lucrărilor și urmăriți cu viu interes și deplină aprobare de toți cei prezenți.

În legătură cu problemele înscrise pe ordinea de zi au luat cuvîntul tovarășii Alecu Ficoreas, Petre Popa, Ovidiu Munteanu, Cornelia Georgescu, Ion Hobana, Adrian Călin, Maria Costache, Emil Pîrnea, Rodica Costache, Hăjdu Gheorghe-Victor, Olimpia Solomonescu, Ion Irimescu, Mircea Radu Iacoban, Radu Constantinescu, Gheorghe Constantin, Gheorghe Antonescu, Nicolae Călinoiu.

În cadrul plenerii a fost pusă în evidență contribuția de uriasă însemnată a secretarului general al partidului la dezvoltarea teoriei și practicii construcției socialiste în țara noastră, la îmbogățirea tezaurului gândirii revoluționare, subliniindu-se valoarea deosebită a concepției tovarășului Nicolae Ceaușescu referitoare la strînsa corelare dintre dezvoltarea social-economică și înflorirea continuă a culturii noastre socialiste, la creșterea rolului acesteia în amboul proces politico-educativ de formare și educare a oamenilor muncii, în spiritul înaltelor ideilor revoluționare, patriotice, în promovarea și afirmarea valorilor spirituale ale poporului român.

Relevînd adeseori deplină a slujitoriilor artei și culturii față de propunerea ca tovarășul Nicolae Ceaușescu să fie reinvestit în funcția de secretar general al Partidului Comunist Român, plenera a subliniat că această opțiune, care decurge din voința întregului nostru popor, reprezintă garanția înlăturării neabătute a mărețelor opere de edificare a socialismului și comunismului pe pămîntul României, a întăririi necontenite a independenței și suveranității sale.

Exprimînd cele mai alese sentimente de stimă și prețuire față de tovarășa Elena Ceaușescu pentru contribuția pe care o aduce la fundamentarea și înlăturarea programelor de dezvoltare economico-socială a patriei, vorbitorii au evidențiat că, sub îndrumarea sa de înaltă competență, activitatea politico-ideologică și cultural-educativă și-a lărgit necontenit sfera de ac-

țiune și cuprindere, și-a îmbogățit conținutul și diversitatea formelor, sporindu-și contribuția la unitatea eforturilor oamenilor muncii în acțiunea de făturaire a unei societăți, la accelerarea ritmului dezvoltării economico-sociale, la promovarea și afirmarea spiritului muncii, revoluționar, novator în toate sferele creației materiale și spirituale.

Plenara a relevat realizările importante dobîndite în cadrul Festivalului Național „Cîntarea Românilor” în domeniul creației tehnico-științifice de masă, al activității literar-educative, al muzicii, artelor plastice, cinematografiei, artelor interpretative, care ilustrează în mod concludent puternic dinamismul și efervescența creatoare, caracteristice acestei epoci de înflorire fără precedent a societății noastre socialiste.

În cadrul plenerii au fost relevate sarcinile ce revin Consiliului Culturii și Educației Socialiste, institutelor de cultură și artă în dezvoltarea și diversificarea pe mai departe a activității politice și cultural-educative, a creației tehnico-științifice, literare și artistice, a întregii munci de educare revoluționară a tuturor oamenilor muncii, în îndeplinirea exemplară a sarcinilor reiesite din programele de dezvoltare economico-socială a țării.

Vorbitorii au reafirmat angajamentul tuturor celor ce lucrează în domeniul culturii și educației socialiste de a acționa cu înaltă răspundere, în spirit revoluționar, pentru aplicarea fermă în viață a politicii partidului și statului, pentru dezvoltarea necontenită a culturii și artei noastre socialiste, pentru îmbogățirea continuă a tezaurului valorilor materiale și spirituale ale întregului popor.

Într-o atmosferă de puternică angajare politică, participanții au adoptat, în unanimitate, Hotărîrea Plenerii Consiliului Culturii și Educației Socialiste privind reelegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, la cel de-al XIV-lea Congres al P.C.R. în funcția de secretar general al partidului. Hotărîrea a exprimat convingerile oamenilor de cultură și artă din țara noastră că acest act politic, cu profunde semnificații pentru viitorul României, reprezintă garanția înlăturării cu succes a planurilor și programelor de dezvoltare multilaterală a patriei, de construire a socialismului cu poporul, pentru popor.

Plenara Consiliului Culturii și Educației Socialiste a adresat tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, o telegramă în care este reafirmat angajamentul celor ce lucrează în domeniul culturii și educației socialiste de a face totul pentru îndeplinirea sarcinilor ce le revin, contribuind activ la înlăturarea politicii partidului și statului nostru, la ridicarea României pe noi trepte de progres și civilizație.

Plenara a relevat realizările importante dobîndite în cadrul Festivalului Național „Cîntarea Românilor” în domeniul creației tehnico-științifice de masă, al activității literar-educative, al muzicii, artelor plastice, cinematografiei, artelor interpretative, care ilustrează în mod concludent puternic dinamismul și efervescența creatoare, caracteristice acestei epoci de înflorire fără precedent a societății noastre socialiste.

În cadrul plenerii au fost relevate sarcinile ce revin Consiliului Culturii și Educației Socialiste, institutelor de cultură și artă în dezvoltarea și diversificarea pe mai departe a activității politice și cultural-educative, a creației tehnico-științifice, literare și artistice, a întregii munci de educare revoluționară a tuturor oamenilor muncii, în îndeplinirea exemplară a sarcinilor reiesite din programele de dezvoltare economico-socială a țării.

Vorbitorii au reafirmat angajamentul tuturor celor ce lucrează în domeniul culturii și educației socialiste de a acționa cu înaltă răspundere, în spirit revoluționar, pentru aplicarea fermă în viață a politicii partidului și statului, pentru dezvoltarea necontenită a culturii și artei noastre socialiste, pentru îmbogățirea continuă a tezaurului valorilor materiale și spirituale ale întregului popor.

Într-o atmosferă de puternică angajare politică, participanții au adoptat, în unanimitate, Hotărîrea Plenerii Consiliului Culturii și Educației Socialiste privind reelegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, la cel de-al XIV-lea Congres al P.C.R. în funcția de secretar general al partidului. Hotărîrea a exprimat convingerile oamenilor de cultură și artă din țara noastră că acest act politic, cu profunde semnificații pentru viitorul României, reprezintă garanția înlăturării cu succes a planurilor și programelor de dezvoltare multilaterală a patriei, de construire a socialismului cu poporul, pentru popor.

Plenara Consiliului Culturii și Educației Socialiste a adresat tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, o telegramă în care este reafirmat angajamentul celor ce lucrează în domeniul culturii și educației socialiste de a face totul pentru îndeplinirea sarcinilor ce le revin, contribuind activ la înlăturarea politicii partidului și statului nostru, la ridicarea României pe noi trepte de progres și civilizație.

Plenara Consiliului Culturii și Educației Socialiste a adresat tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, o telegramă în care este reafirmat angajamentul celor ce lucrează în domeniul culturii și educației socialiste de a face totul pentru îndeplinirea sarcinilor ce le revin, contribuind activ la înlăturarea politicii partidului și statului nostru, la ridicarea României pe noi trepte de progres și civilizație.

Centrul de creație și cultură socialistă „Cîntarea României” din Roman

Toamnă a hărniciei

Toamnă a hărniciei, toamnă magnifică, toamnă fără pereche... Griul curat se află strîns în hambarele mai pline ca niciodată, iar sîmînța griului nou veselează să-i spuie să-și contească trecerea...

Porumbul de aur e în păturele mari, intră-urîndu-le cu stîuleții nemăvăzuți. Livezile și podgoriile țării și-au demonstrat și ele hărnicia prin producții record.

Toamnă cu lumină blîndă, de miere, storsă parcă dintr-o balonă modernă, cînd îți vine să te întinzi către cer, scuturîndu-ți stielele coapte, iar clipele să-ți spuie să-și contească trecerea...

Sub imboldul acestui mirabil anotimp, gîndul mă poartă spre oamenii satelor — spre cei care dau viață și intruchipare lanurilor, podgoriilor și livezilor țării. Ei sînt fiii nemuritori ai gliei; ei semnifică însăși rîdnicia pămîntului! Cum au legături indelebile cu natura, toate anotimpurile intră în această țară prin porțile sufletului lor. S-au înfrățit de-a pururi cu pămîntul pe care îl lucrează și pe care îl ascultă cu întreaga ființă.

În acest an, la aproape toate culturile agricole s-au obținut cele mai mari recolte din istoria patriei; pentru că hărniciei și iubirii de pămînt, atît de proprii țărânilor romni dintotdeauna, li se alătură tot mai mult meșteșugul, agrotehnică, știința agricolă, iar produsele ridicate la hectar nu mai sînt condiționate de capriciile vremii, ci exclusiv de munca și priecirea omului. E o toamnă magnifică, un anotimp al rodirii pleneră...

case ne intră și o parte din sufletul oamenilor de la sate — cei care au zămisit aceste hînuiri și care și-au făcut din stîmța cultivării pămîntului un aliat infailibil.

Țărâni romni de azi și țărâni de mine ai patriei, tinerii satului contemporan, cuprinși în școlile profesionale agricole, în liceele agro-industriale (existente în aproape toate comunele) sau în institutelor agronomice. Ei sînt fiii nemuritori ai gliei, mirosînd a zori și a piine coaptă, abia scoasă din cutor.

Ei au o singură credință: belșugul de pe masa țării — de pe masa noastră a tuturor.

Dim. Rachici

Timp eroic

Ca griul înfrățit cu vara,
Pe vatra veche din străbuni,
Rodnic ne înflorște țara,
Moi demnă printre națiuni.

Mereu grădina-i mei bogată,
Moi harnic, țară, fiii tăi,
Și curge Dunărea curată,
Izvore nase pe munți și văi.

Partidul — călăuză dreptăci —
Sore viitor ne poartă pașii,
Ne este vrea înțeleaptă
Și falnicii brazi ne sînt urmașii...

Eroic timp, și gînd și faptă,
Spre comunism urcăm a nouă treaptă...

Radu Vaida

Partidul și țara

Partidul Comunist Român
Este cel mai mare adevăr
Pe care-l rostește țara
Despre țara

La nașterea lui
Lumina ne-o învadă inimile
Casele
Copiii
Și cîntecul
Moi ales cîntecul
De-atunci cuvintele poartă
Cămoșile de rău
Ale adevărului
Și caritativii

La nașterea
Partidului Comunist Român
Țara
A însemnat
Moi multă lumină
Moi mult viitor
Tot mai multă lumină
Tot mai mult viitor

Elena Codrescu

Partidul

Fereastră deschisă
Spre lume și soare
venind din strălîmpezi
românești izvore.

Posăre măiestră,
steag hîrîtor
suind spre comunism
un treaz și brav popor.

Slea peste luma
într-o mări călăuze
al cărei nume
ni-i fătura pe buze

Radu Felecan

ÎN AMINTIREA OSTAȘILOR-EROI

Monumentul Eroilor Patriei din București

Se implinesc, în aceste zile, 45 de ani de când, la 25 octombrie 1944, se punea capăt unui cōsmar, ce apăsase, zi de zi, ceas de ceas, timp de peste patru ani, existența întregii noastre națiuni. Prin efortul întregului nostru popor și glorioasele arme armate era anulat odiosul Diktat de la Viena, încheindu-se totodată o primă etapă din decisiva participare a României la războiul antihitlerist.

Sintetizând această izbândă, Marele Stat Major aducea la cunoștință țării și lumii întregi faptul că „Trupele noastre au făcut față frontierei româno-maghiară, dezrobind astfel întreaga Transilvanie... Ajunse azi pe frontiera din 1940, diviziile noastre sînt gata de un nou efort și noi jertfe pentru constituirea definitivă a drepturilor noastre prin lupta alături de marea noastră aliață, înfrîngerea totală a forțelor germano-maghiare.”

Drumul glorios parcurs de estirea românilor în cele 65 de zile ale campaniei pentru eliberarea completă a teritoriului național — de la est de Carpații meridionali, Dunărea maritimă și litoralul pontic la frontierele de vest ale României — va rămîne comemorat în istoria noastră din cele mai elocvente dovezi ale neasmei iubiri de țară și libertate ce ne-a caracterizat dintotdeauna existența gîndurile și fapta.

Începută la 23 August 1944, ordată cu declanșarea revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antimonarhică, totală, angajare militară, economică și logistică a României își are rădăcinile în istoria mult milenară a poporului nostru, în lupta de rezistență cu caracter generalizat — organizată și condusă de partidul comunist — începută în toamna anului 1940, deci atunci cînd în țară și-au făcut prezența primele unități militare germane.

Refuzul dominației străine, hotărîrea fermă de a-și redobîndi independența și a refaca integritatea teritorială, deplinul consens național, realizat în vara anului 1944, au făcut posibilă angajarea țării și poporului într-o acțiune auzăvălă, cu caracter unic, ce a dus în scurt timp la răsturnarea învinsului sistemului politico-militar din sud-estul continentului, șocul românesc repercutîndu-se direct și imediat asupra tuturor teatrelor militare europene.

În numai nouă zile, ca urmare a revoluției din august și eliberării celei mai mari părți a țării (aprox. 150.000 km²), s-a realizat o uriașă tranșă de front, trupele hitleristo-horthyste fiind împinse spre vest pe o adîncime de aproximativ 800 de km, din estul României pînă în aronomele Belgradului și Budapestei.

Trupele sovietice le-a fost deschisă puternica poziție fortificată din Poarta Focșanilor, care — conform unor opinii avizate între care este de amintit cea aparținînd generalului german Hans Kissel — înădrăla într-un sistem viabil de apărare, ce includea Carpații și Dunărea maritimă, putea opri înaintarea Armatei Regii pînă la căderea Berlinului.

Concomitent armata română a interzis orice încercare de pătrundere a forțelor adverse dinspre litoralul Mării Negre, de la sud de Dunăre nord — din nord și vest — prin trecătoriile Carpaților și poarta Mureșului.

Victoria revoluției române din august a dat un puternic impuls mișcării de eliberare din statele aliate încă sub ocupație nazistă, fiind în mod decisiv influențată de trupele sovietice în Bulgaria, Iugoslavia și, apoi, în Ungaria.

A fost eliminat puternicul „întrînd” german ce se întindea pînă la est de Carpații Orientali, fapt ce a contribuit la „alinarea” frontului de est între Marea Baltică, cursul Vistulei, întreaga regiune a Dunării Marii și albaștrii Adriaticii.

Pierderea disponibilităților economice pe care cel de-al treilea Reich le controla în România și prăbușirea dispozitivului Wehrmachtului în Balcani au privat trupele hitleriste de o importanță bază de aprovizionare cu carburanți, materii prime, resurse agronomice, și astfel ca de acum înainte — în condițiile de război germane, într-o situație încă balanta victoriei nu era înclinată încă de partea Națiunilor Unite.

Fără aportul revoluției române, pentru ajungerea la frontierele Bulgariei, Iugoslaviei și Ungariei, trupele sovietice ar fi fost puse în situa-

ția de a executa trei operații de amploare: una pentru depășirea Porții Focșanilor, eventual concomitent cu forțarea Dunării; o alta pentru atingerea unor alinamente în vestul Cîmpiei Române și, în sfîrșit, ultima pentru debășarea în interiorul arcului carpatic. Or, asemenea performanțe s-au înfăptuit, în ultimul an de război, într-un interval de timp însumat de peste 200 de zile.

Raportate la înfăptuirile momentului și desfășurările militare din celelalte zone de confruntare armată, succesele obținute de trupele române în zilele revoluției sînt cu adevărat inegalabile.

Ele au surprins ambele tabere beligerante, pentru că declanșarea revoluției și începerea războiului antihitlerist de către România s-a făcut printr-un act de decizie suverană, fără consultarea nimănui, decît a propriei voințe naționale. Reacția în rîndul mass-mediei, personalităților politico-militare și observatorilor contemporani cu evenimentele de acum 45 de ani le-au avut asupra desfășurării și încheierii celui de-al doilea război mondial „un act de mare curaj și acest act va rămîne în sfîrșit războiului” (Radio Londra), „prăbușirea totală a influenței germane în Balcani” (The Daily Mail), „Rusii au cum li-bere căile de acces pe o distanță de 800 mile, din Basarabia și pînă la frontiera româno-ungară” (News Chronicle), „România a dat ajutorul substanțial cauzei aliaților” (Anthony Eden), etc.

Acesta mart înfăptuirii românești au fost continuate, după încheierea revoluției, prin succesele răsănuțoare obținute pe timpul elberării părții de nord-vest a țării.

Impactul acțiunii militare a României, după victoria Revoluției din August, poate fi recreat la adevărată valoare atunci cînd, în mod necesar și obiectiv, este raportat la cadrul strategic general, la intențiile celor două coaliții beligerante și la realizările lor din ultimul an de război. Ambele tabere se găseau în toamna lui 1944 angajate — fiecare din considerente și în maniera propriu — într-o aprigă competiție pentru a folosi cît mai eficient din factorii decisivi ai unei confruntări de asemenea amploare: spațiul geografic și timpul astronomic. Trupele statelor coaliției antihitleriste de pe fronturile europene încercau să ajungă cît mai repede — uneori fără a ține seama de pierderi — la Franckfurt și în interiorul Germaniei, urmînd să-și dispute în chiar teritoriul celui de-al treilea Reich primatul și preponderența asupra sorții dușmanului învins, în timp ce Germania dorea ca — menținînd sub control un spațiu cît mai vast — să cîștige timpul necesar valorificării supremației scontate prin producția unor noi categorii de arme.

Este meritul României cî, și după 1 septembrie, a dejuat planurile Wehrmachtului, aducînd concomitent imense servicii aliaților săi din coaliția Națiunilor Unite.

După eșecul înăbușirii din interior a revoluției române, O.K.W. (Comandamentul suprem al Wehrmachtului) — tot mai preocupat de stabilizarea frontului cît mai departe de frontierele germane — și-a coordonat intențiile cu Statul Major ungar, care a și preluat inițiativa organizării a două riposte contraofensive ce puteau duce — dacă armata română ar fi răzbit — la o răsturnare imprezvizibilă a situației în Balcani.

În viziunea generalului colonel Janos Veros — șeful Statului Major ungar — păstrarea spațiului dunărean central constituia o „premisă fundamentală” pentru desfășurarea ulterioară a războiului, pentru atingerea acestui scop autoritățile de la Budapesta i ordonînd declanșarea controlovurii începută la 5 septembrie 1944 pe direcțiile Tg. Mureș — Tirnăveni, Luduș — Blaj, și respectiv Cluj — Alba Iulia și apoi participarea la operația ofensivă din perioada 13-18 septembrie, ce s-a canalizat pe văile Crișurilor și poarta Mureșului. Dacă prima reacție ofensivă a respins de către trupele române ce se apărau în Podișul Transilvaniei — își propunea atingerea creștelor Carpaților Meridionali, cea de a doua urmărea fixarea frontului pe Mureșul mijlociu — Deva — Porțile de Fier — Dunărene, alinament ce trebuia să constituie o vitătoare bază de ofensivă pentru ajungerea

trupelor germano-ungare pînă la trecătoriile și văile de apă și a căderii în fața unei bariere puternice în calea înaintării forțelor aliate româno-sovietice spre centrul Europei. Eșuarea acestui „scenariu strategic”, ca urmare a dirzei rezistențe opuse de trupele române, a dus capăt ultimei reacții ofensive inamice de amploare din spațiul național. La 25 octombrie, odată cu eliberarea ultimei localități din nord-vestul țării, fiind refăcută integritatea inalienabilă a României.

Pentru apărarea și apoi eliberarea fiecărei localități românești, depășirea nenumăratelor cursuri de apă și cucerirea miilor de obiective întinse ale inamicului s-au jertfit — numai între 1 septembrie și 25 octombrie 1944 — 49.744 de luptători eroi. Mulți dintre aceștia erau tineri, asemeni elevilor Școlii Militare de la Radna, al cărei comandant, adresîndu-se celor ce au apărut cu piepturile Poarta Mureșului, spunea: „A picurat sînge din sîngele vostru, sfîntînd odată născutul legătura pămîntului. S-mai simți lumini tinere. La Păușii, Miniș, Chițoc și Cu-

vin, în zilele de la 14 la 20 septembrie 1944, voi, alții, subofițeri și elevi (...) ați înscris cu sînge de sînge, cu sînge de aur, în lumina de soare strălucitor pagini nepieritoare în istoria poporului nostru. Cunoaște întreaga țară faptele voastre... Va duce Muregul, pe apele lui, cînd departe, a vestea izbînzii voastre și o va cînta mereu.”

Cîntînd faptele și memoria tuturor înaintașilor ce s-au jertfit pentru țară și fericirea ei, omagîind sutele de mîi de luptători ce au înfruntat — acum 45 de ani — cu hotărîre și eroism trupele de ocupație în teritoriul național, purtînd stegul libertății pînă la Carei și Satu Mare și de aici — prin Ungaria, Cehoslovacia și Austria — pînă la obținerea Marii Victorie, naștem în-tregă, armata — strîns unită — în jurul partidului și secretarului său general — reînnoiește supremul legămint de a sluji cu devotament independența și integritatea sumpetii noastre patrii — Republica Socialistă România.

Ilie Schipor

Ce înd un țaran de prin părțile din sud arde de nerăbdare să ajungă cît mai repede acolo, în cîmp, unde teburii prezente îl așteaptă, spre a le isprăvi, înseamnă că sigur, acolo, „batarea exactă a cîmpiei”, de la care, nimeni, absolut nimeni, dintre cei ce se respectă, nu are voie să nu răspundă cu generozitate „prezent” l, din întreaga lui ființă. Pentru că aici, în Cîmpia doljană, există un respect devenit peren al făuritorului de recolte față de ei însuși și față de pămînt, fără de care, ea, pămîntul, plămîdit cu un har aparte, de către Dumnezeu, nu ar avea aroma și nici dimensiunea la care se cere, tot mai crescînd, pe masa cea mare a fiilor țării. Și poate că ei, cultorul neavizat, pe bună dreptate se întreabă: care în ce moment anume, din cursul unui an, „bate ora exactă” în alt de zănoasa cîmpie doljană? Ei bine, răspunsul cel mai potrivit cu putință nu poate să fie, desigur, decît acesta: în fiecare clipă și minut fără întrerupere, din toate cele 365 de zile ale anului, Este un adevăr pe care mi l-am conturat în descinderile mele, ca reporter, în acest spațiu dunărean de autentice, lațată Vîntăneș, reînnoie, parafrazînd pe Tudor Arghezi, „nicodată toamna nu fu mai bogată” ca aceasta, iată, pe care o trăim, cu intensitatea cuvenită, la înălțimea zorilor luminoase ale anului 1989, cînd țara întreagă, între hotarele ei, se aseamă cu un paner urias înscărcat cu bucate.

LA BĂLEȘTI E INIMA CÎMPII
De fiecare dată, un bun prieten de-al meu, învătătorul Nicolae Drăgulea, care este organizator de partid într-un consiliu agro-industrial situat în zona colinară a județului, mi evită să mă adpostesc, adresîndu-mi-se cam așa: „Din cîci știu, te tragi într-un sat de prin ținuturile Vlcei și nicidecum din cîmpia doljană, despre care scrii frecvent în paginile ziarului local „Inainte”. De aceea, oricît mi-ăș călca eu pe pămînt să te înțeleg, îmi este realmente cu neputință. Și, totuși, ce tot ai mă, băiete, cu sudul ăsta, pe care îl proslăvești mereu, de parcă noi, cei de pe dealuri și coline, că mai sînt și de asta prin Dolj, nu am produce absolut nimic, ci doar am sta cu minile strășnă la ochi, privindu-l pe cel din cîmpie cum se topește de mîndră?”. Și îl necăiesc, răspunzîndu-i: „Aș veni și pe la tine, desigur, pentru că asta m-a profesia, dar ce ai putea să oferiți voi, cei din Murgăși sau Bulzești, din Balota sau Mischiș, care să fie demn de inserat în pagina de ziar? Pentru că în afară de frunzare, de care vă ocupați serios de la mic la mare, pînă nu-și face apariția stratul de brumă, ce alte importante preocupări ai putea avea în atenție acum, cînd sîntem deja calendaristic la mijlocul toamnei?”. Lăsînd însă gluma la o parte, peste tot, în Dolj, lucrările de câmpii ale pămîntului sînt pretutindeni, nu se sfîrșesc nicodată. În cîmpie și în zonele colinare, există un „foc” conținut al trudei făuritorilor de recolte: iar raclele muncii oamenilor, firește, sînt în fiecare loc pe însăși măsura strădăniei depuse. Li cer scuze prietenului meu însă nu fără a-i promite, în acești timp, că-l voi vizita în curînd, adică după alte încă două-trei rînduri reportericești, planificate mai dinainte și spre surprinderea lui tot în cîmpie, însă din unele motive cu totul speciale. Așadar, iată-mă din nou în imensitatea cîmpiei, la marginea unui lan de porumb de culoarea aramei din vechime. Îl întîlnesc aici, abia a coborît din sareță, pe Marin Tăpanăș, un bărbat încă vîntos, la cei peste 55 de ani ai săi, care de aproape un deceniu țara întrerupere, este prezidinte al cooperativei agricole din Bălești, unitate etalon cu o personalitate distinctă în peisajul vast și complex al agriculturii doljene.

— Este bogat rodul toamnei! — mă adresează prezidentului.

— Așa este, într-adevăr. Este cea mai mare bogăție pe care au dat-o vreedată pămînturile noastre. Am și muncit virtuos, nimic de zis, la arat și semănat, la prăgî și udat, dar cel mai mult de furtă din primăvară pînă-n toamnă ne-a dat totuși irigații, care, fie zi, fie noapte,

ne-a răpînt totă liniștea, tot somnul, pentru a putea ca aici, la Bălești, unde este inima cîmpiei doljene, să învingem seceta persistentă. Și am învins, iată, iar cea mai elocventă dovadă o constituie după cum se vede acești cîndri falnici de porumb, a căror producție, de cîteva vagonane la ha, nu supune la aceiași tensiune de efort, pînă la introducerea întregii recolte în magazii și pătele.

— Dar după strîngerea tuturor roadelor pămîntului care încă mai împinșez cîmpul o să vă permiteți, probabil, și o scurtă perioadă de relaxare. Așa este?

— Nicidecum! Pentru că și la noi, ca peste tot în județ și în țară, în timp ce se strînge recolta în acest an se și pun temelii trănice recolte din anul ce vine. Este acesta un ciclu rîcuros, pe care-l respectăm mai mult ca oriunde pentru că altfel ne-o lau aștia înalte, cu pămînturi mai slabe, umbrînd falma băleșteilor. Mai ales că nouă, se știe, ni se cere mult și pe bună dreptate pentru că nu oricine dispune de pămînturi atît de fertile, care sînt în stare să producă atît cît le cere, indiferent de condițiile pe care le ai de învins.

La invitația sărbă- urcăm împreună în sareță, îl atinge ușor cu sfîrcul bicului pe Răzvan astfel că, după un galop, pe un drum ocotit, acoperit cu „faină” orbitoare de cernoziom ajungem repede la prima lizieră de stejli din vecinătatea Balasaniului. „Am venit aici — argumentează prezidentele — pentru a vedea cu claritate și muncetele la însămițatul grîului. Pentru mine, aceasta este cultura care mi-a cucerit sufletul încă din fragedă tinerețe. Iar dacă atunci, înainte de actual cooperativizării, abia reuseam să strîngem, cu toată truda depusă, în jur de o cîmă de saci la hectar, în condițiile de azi cînd practicăm o agricultură modernă, duică rigoriile științifice și tehnicei celei mai avansate, producția a crescut umitor — cam de vreo 15 ori! Păm cum să nu crească? Priviți cum

lucrăm! E artă, nu glumă! Cu hăieții ăștia, de tractoare, la care țin ca la proprii mei fiu, vom putea da țării, în anul viitor, recolta care ni se cere. Acesta este Ovidiu Stuparu și, dacă vă face plăcere, aș vrea să vedem, concret, care este calitatea mureșului, la introducerea semințelor în brazdă, mai ales că eu îl știu pe acest om, de ani de zile, ca fiind un expert la o asemenea lucrare”. Accept propunerea și mergem împreună, pe semănătoră pînă la capătul dinspre asfalt al imensului, de vreo 130 hectare. Aici, rădînd de hucurie, ațdăm unui sportiv de performanță, în urma doborîrii tuturor recordurilor, să oprească puțin, și i se adresează:

„Ai notă maximă, din partea mea, pentru calitatea de excepție a semănatului iar dacă vei munci așa pînă la sfîrșit voi propune conducerei stațiunii pentru mecanizare să te răsplătească pe măsură”. Apoi, către mine: „La noi, în unitate, asemenea lui Ovidiu Stuparu, mai sînt încă cel puțin vreo 20 de oameni care muncesc și în noaptea pe tractoare, îl făcînd dovada unor adevărate acte de eroism. În ce mă privește, dacă aș avea talent de poet sau narator acestea ar fi personajele mele autentice reale, pentru că ele ar avea, cu adevărat, acea forță de a putea convinge prin fapte în sens instructiv și modelator pe toți aceia din jur-le care nu s-a deosebit încă cu trup și suflet pe marelui front al pămîntului de care patria are nevoie”.

FLUVII DE TINERETE

Un lucru este cert. Pămînturile din acest segment al cîmpiei române sînt „generoase”. Decotivă, nu numai în producerea de cereale și plante tehnice, ori de legume, pentru care sînt renumite, dar și de o mare diversitate de fructe și chiar alune de pămînt, acestea toate și multe altele, la un loc, conținînd „universul” bogăției

acestor tărîmuri de străveche dar și nouă legendă daubiană. S-a ajuns pînă-ntr-acele incit și ele, nisipurile, care pînă mai odinioară își aveau aici, în vatra doljănă, un fel de imperiu al lor, cu blazon de autentică Sahara să fie cu zălăz dibăcie imobilizate, ori „ferchezitate” așa cum le place să spună unor specialiști din domeniul, adică să fie în așa fel potentate incit să poată să se ia la întrecere, pe „arena” marilor producții, cu cele mai fertile cernoziomuri oltene și chiar cu acelea din Bărăganul cel mare. Este meritul, în primul rînd, al specialiștilor de la stațiunea pentru cercetare și cultura plantelor pe nisipuri, avîndu-l în frunte pe mereu tinărul și inimosul profesor Marin Băntăș, de a face din nisipurile de la Dunăre un nou și veritabil perimetru al producțiilor agricole record. Căci aici, atît în cazul de nisipuri, atît în cazul de la stațiunea de vîi și pomi s-au obținut și se obțin în acest an recolte peste așteptări, cu toate împotrivirile secetei pe care oamenii au învins-o. Cu ajutorul unui autoturism, străbătem plantațiile de vîi ei pomi ale I.A.S. Sadova, unitate de prestigiu a agriculturii de stat de pe meșugurile doljene. Inginerul Victor Ivanovici, directorul unității, care vorbește de regulă numai atunci cînd este absolut nevoie, ori cînd este întrebat, îl previne pe sofer că trebuie să ajungem în mod obligatoriu și la tinăra plantație de golden delicious, care, pe de altă parte, este deosebit de interesantă, pentru că este destinată cu prioritate exportului. În drum, în apropierea unui pic de stejari și salcîmi, ne oprim la fîntina cu cumpănă, unde mai multe licențe aflate la strînsul de fructe se răcoresc cu apă scosă din adînc de către un flăcăiandru nacheș, care nu este altcineva decît colegul nr. 1, Cornel Bejenaru, cel mai hărnice și generos din tre băieții din clasa a XI-a E a Liceului industrial nr. 5 Craiova. Iar ele, fetele, se numesc Iuliana Dolan, Sofia Serban, Raluca Giucă și Carmen Diaconu, despre care am reținut de la descălii lor numai cuvinte de laudă.

— Ce se poate spune, directorule, despre producția de mere și pere? Îl întreb pe Victor Ivanovici, pe care-l cunosc bine înră din anii studenției.

— Păi, ce-ăș putea să-ți spun eu în plus față de ce se vede aici, în imensitatea acestor plantații, care au produs din belșug, așa cum ne-am propus? Pentru că noi, și nu este asta un secret, am început de la să ne gîndim la recoltele viitoare, pentru care ne pregătăm serios, încă de acum, prin a pune, din vreme, cu pricepere acele baze trănice, care să ne asigure reușita în anul ce vine. Ceea ce mă îngrijorează pe mine, în aceste zile de toamnă, cu nopți și dimineți răcoaroase, este rîndul încă mare, deosebit de mare, pe care-l mai avem de strîns din livezi și pîrdorii. Dar ce nu se poate face de către fiecare dintre noi, atunci cînd este vorba de însăși soarta recoltei? Mai ales că înfăptuirea, punct cu punct, a obiectivelor noi revoluții agrare ne cere hărnicie și pricepere, devotament și cuteranță, adică un mod cu totul nou de a gîndi și munci, în interesul nostru, al tuturor, al țării întregi.

Durată de cîteva ore, împreună cu directorul, străbătem plantațiile unității, pînă dincolo de Ocolna, țosta Sahară olteană, ajungînd undeva, la Daneți, în renumitele podgorii din zonă. Ne interesăm despre directorul asociației de aici și ni se răspunde: „Este plecat, de circa un ceas, la acția de vinificare pentru rezolvarea unor probleme stringente. Iar dacă vă grăbiți îl veți putea găsi acolo în mod sigur, pentru că ne-a spus prin telefon că va mai întirzia încă cel puțin o oră”. Și, într-adevăr, pe directorul Ion Popescu îl găsim aici, alături de tehnicianul Ștefan Stoian, șeful cramei, unde, împreună cu pionierii Constantin Văra și Valeriu Iordache, precum și cu laboranta Florica Tencus, zoresc eliminarea unei defectiuni ce se ivise surprinzător în procesul tehnologic de vinificare. La un moment dat, Nea Fane, așa cum îl scum oamenii din cramă seful lor, își ridică privirea de pe agregatul peste care era aplecat și se adresează celor din jur cu un zîmbet discret: „Sîntem gata, putem să dăm drumul la linie!”. Este acesta încă un semn că peste tot, în cîmpia doljănă, preocupările oamenilor sînt multiple, iar parcă ea, toamna, ar dori ca aici să dureze o vesnicie.

Emil Lăzărescu

Cinstire

În piatra sublimă a munților mari
Sămînța de neam înălțăte spre soare
Dulceața omizii și brazi și stejari
Îi dau puritate și dor de-nălțare

Cuprînde cu brațul oceanul de griu
Și-așcută cum lanul de vacouri veghează
Și fă-ți din cuvinte de laudă briu
Cînd sacrele-n spicul galbuli germinează.

Comorile toate de-ar fi să le știți
Nu fac cît un pumn din a țării țîrînd
Făclie e celor ce-am fost și vom fi
Eternă iubire de mama, străbună.

Nesomnul din noaptea să-l lăsa ferit
Și truda omizii cu piine și sare
Săru-o pe mină tu froged capul
Cînd simți mișcarea din palmele sale.

Dragostea de țară

Pe mine dacă mă-ntrabați de țară
Mă simt ca pamul tinăr și curat
Ca spicul blind atins întia oră
De palmei celui ce l-a semănat.

Pe mine dacă mă-ntrabați de țară
Presimt în trupul meu un dor azînd
Parcă aud a lîmpece vîcioră
Din patru zări Carpații cuprînzînd.

Si simt ființa-ntr-oagă că-mi trumpe
De mă ridic ca vulturul semeț
Purtînd pe cap cununii și pietre scumpe
Din tot ce are țara mei de preț.

Pe mine dacă mă-ntrabați de țară
Simi mina mea mela că-o sărut
Sub halo greei de aur milenar
Cînd pragul casei sale l-am trecut.

Lumină

Bucuria nu este decît în brațele Patriei
Eu este corțea sîntă a neamului meu
Aria sacră și semnul gloriei
Legămint-Lumină de sufletul său

Liniștea vieții, cămașa la Patrie
Păsări albastre pe șesuri și munți
Deschidem corțea și-ți citim istoria
Lauda noastră, lumină pe frunți

Poveri de frumos dinspre tine spre om
Miștile tale miraculoase lîntini
Muzica munților, zidirea numelui tău
Povez-Lumină viset de străbuni

Cine sînt eu fără tine Patria mea
Cu tine sînt viu neamului — sacre
Zănelul meu înspre lumină, cîntec de dor
Făcără pură pe buzele tale, nemuritoare.

Să ne mindrim

Să ne mindrim că voră după voră
Purtăm cu drag pe umeri de granit
Sufletul țării, paroc-niția cară
Cîntînd înțeles sub omare de-argint

Și fericit să fim că babul pămînt
Se coace-n timpul cel mai drept și demn
Purtînd în seva lui noblețea minții
Și-n rod bogat al nemuririi semn

Impadobit-n hainele iubirii
Eu țara doar ne-adună blind la sim
Pe batul ai stă scutul dezăbiri
Și-n ochi mindria neamului român.

Să ne mindrim, lumina curie
Murmură doine-n graiul românesc
Iubind această țară vîrstă gîie
Cu ochi de dor strămeșii ne privesc.

Eroilor

De iubirea mea mă știu în toate
Fognetul etern și strămoșesc
Din incaltul gîndurilor mele
Mă aplec spre gîie să-l cinstesc.

Nu cad în genunchi să plîng marșirii
Lupta lor mai dăinuie în noi
Răsunînd din strămoșice mealeguri
Nemurire stîntă prin Eroii.

Toți copacii cîntă de iubire
Lumina de muguri ce-ntr-un joc
Frunza verde vine la-nlînăre
Sărutînd suflarea mea de faze

Știu că-șo a fost întotdeauna
Soare, vînt, lăuturile ori ploii
Nu cu șters lumina-odinoi a ierbil
Căre arde pururea-n arde.

Caut cu iubirea în distanțe
În sîpetul inimii pe-un ram
Înlînărețe cea mai albă floare
Dragostea de patrie și neam.

Biruință

Poporul meu viteaz și ne-ntracut
În gloriile lîmpezite-n pace
Remii la pieptul patriei un scut
Sub care griul liniștit se coace

Aud cum sună falnic de departe
Pădurile cu brazii cei înalți
Un tremănt viu ce inima-mi străbate
Și se ridică sus peste Carpați.

De-șo belșug și spicul în cîmpie
Se-apeleacă sub pavau lui de dor
Calon de aur strîns pentru vecie
Să fim uniți sub mindru tricolor

Vislim în timp și vremea viitoare
Cu rădăcini ne leagă de pămînt
Prin tot ce-ai ci în liniște răsoare
Într-un suprem și vesnic legămint.

David Rusu

Grafică de Raluca Grigoreca

USA

În aceste zile de sfârșit de octombrie toamna pare că și revine în fire (toamna aceea a noastră arie, cu crengi despletite și lumină colorată), dar nu, nu este adevărat, totul nu este decât o iluzie, iar ea este adevărată cu brațele ei de zăpadă larg deschise.

Și totuși, este atât de frumoasă să privești acestă de toamnă sfârșită (și ciți care te mai uită la ea, plouă sau nu plouă?) să calci frunzele și să le auzi foșnind dedesubt cum se aud visele după ce te trezești.

Și totuși, este atât de frumoasă să simți pe creșterea mingierii caldă a soarelui de octombrie fecund, un soare care este tot acolo unde îl vom găsi iarna, când nu va mai fi de văzut. A te bucura este uneori mai greu decât a te înfrupta, spune un filosof chinez într-o traducere aproximativă, a privi cerul este însă la îndemâna oricui, dintr-un colț al cerului român, care, dimineața de dimineață, în pragul odăii, își pune palma streșină la ochi și alergă vremea.

★

În ceea ce ne privește, nu ne putem plînge de dezinteres în ceea ce îl privește pe eroul nostru, călător. Am primit destule declarații de simpatie și verbale de simpatie pentru acest iubit și atât de răstăiat patruped, și căi și omul, bun la toate. El e bun numai acolo unde e învâțat. E învățat la cîmp, acolo e bun; și învățat la munte, acolo e locul lui; și învățat la circ, nu poate lipsi din arenă. Bine, bine, dar pe înconjurul călătorului veniți tot așa de unde s-a găsit, pricepe imediat situația și intră în luptă. Uite, mai povestește bătrînul, eu în primul am avut un cal care, atunci când eram de vîntul și adormeam, mă trezea, nechezind: „Vine dusmanul, stăpîne, scoală-te și pune mîna pe armă”, parodiază așa zicea, privind cu ochii vișgînt, înaintea!

★

MARIAN FISCARU, Cîmpulung Moldovenesc: Vă mulțumim pentru emoționantele cuvinte pe care ni le-ați adresat păstrîndu-vă mereu aceeași simpatie intelectuală pentru iubirea de carte și de frumusețe. Vă așteptăm, dorindu-vă numai din cele bune (cele bune să se adune, cele rele să se spele!).

★

Z. LUZIAN, București: În primul rînd, nu credem că acesta este numele dv. (poate adresa, Poiana Narciselor nr. 8, et. II an. 13 sc. I pe care, iată, o dăm ca să vă amendăm pentru anonimat). În al doilea rînd, în niciuna din cele patru scrisori trimise simultan nu ați găsit loc de bună ziua, în al treilea și în ultimul rînd, prozele dv. bătute în un rînd și împăturite în toate felurile au semănat, în ceea ce ne privește, cu un covor de bombă. Deci, trimiteți-ne o singură scrisoare cu o proză care să vă placă într-adevăr, înțeleg că o bateți la două rînduri.

★

ANTON DORU, D., București: Gata, nu mai reproducem epigramele dv. nici chiar dacă am muri de ris. Dar nu e cazul!

★

ELI ZAHARESCU, București: „Sînuzurată peste pervazul ferestrei de la etajul 9, erau din nou zviștii (s.n.) de mîinii arhicunoscute lor sau... „Fără să țină cont de ironie, se aplecase după bătaie și se aprise glonț (s.n.) la fereastra deschisă. O zviștie (s.n.) de nenumărate ori și numai după aceea și-o apropiase de nas”. Vreți să ne spuneti din ce parte a lumii vine verbul „zviștii” și cum se oprește glonțul cineva? De obicei, se spune „zviștii” (nu e cazul în ce privește bătaia și „pornește glonțul”, adică așa, ca din pușcă, El?.

★

EUGENIA FARAON, Husi: Nu v-ați detasat de „influențele poeziei ce dau o încălțare metaforică textului” Iată „...Pletoarele (s.n.) lungi aurnau (?) peste clauza de fin(1) absorbind fișii din antenul arzind al crepusculului”. Dar iată și ceva mai „poetic”: „Esantioane de cîmă, dări de țărîni, în albastru și în albastru, mîni să le atingă, de altfel, era și pericolul (1) se destrămau mai ceva ca murile scoese din sarcofag”. Rămîneți la poezie, poate scriind-o, cine știe, lese o proză.

★

A. GHERMAN, București: „... Pentru prima dată în viață se simți ușor ca o libelulă și porni fericit pe urmele ei (1) știind că de acum încolo și lui îi va acoperi pămîntul rădăcinile, căci glăsiase felina (s.n.) cum ar fi zis bătrînul”. Mai departe, vă răspundem că nu ne amintim să fi citit „Mîros iubiturile a liliac” deci, ori n-am citit-o, ori e ca și cum n-am fi citit-o. În ceea ce privește rugămîntea d-voastră („Dacă nici acum nu descoperiți o oază cit de mică pe întinsul acestei proze (1) ar fi mai bine să nu mi spuneți adevărul din data de 15 Iulie. Am mare nevoie de liniste dinăstunți”, cum vedeți, am îndeplinit-o, sîntem în 27 octombrie, același an).

★

MARIN FLORESCU, Sibiu: Cele două texte sînt două parabolă, destul de cetoasă prima. „Treii scrisori secrete”, cum mai vădă, „Apară-meni să le atingă, de altfel, era și pericolul (1) se destrămau mai ceva ca murile scoese din sarcofag”. Rămîneți la poezie, poate scriind-o, cine știe, lese o proză.

★

ION ROUĂ, Orșova: Foarte slab e și așa peoa mult spus. De fapt, ne-ați trimis niște boncuri povestite pe larg. Iar faptul că o mamută de la grădina zoologică îl moralizează pe un vizitator de-acum nu ne mai uimește. „Știu, știu! Nu este nevoie să mi le spun. Eu mă referam la un alt aspect al problemei. Este adevărat că voi a-ți evoluat, dar cum? Din punct de vedere al doării țării, nu aveam nici o mîna-ninsă pe poliștii englezi”, imi spune cu un cuvînt spaniol ce se răsucește în formă de două coar-ne, că acesta nu ne lasă să intrăm nici ne voi, nici pe noi. Însă vom vedea ce vor face cu cei trei sute de italieni, care în clipa aceea se îndreaptă spre Anglia prin Canalul Mîncii.

★

SI ne-am înveselit gîndindu-ne la interogații cele-asteptau pe elegantii defectivi ai Scotland Yardului. Cînd gîmele erau în tot, unul dintre agenții de poliție, care dispără din bar citiva timpi, la însoțire aduse un ziar, 1-1-am cerut și acesta binevoitor, ne-a permis să-l răsfoim neopunind nici o rezistență. Descîndu-l, am văzut în mijlocul primei pagini că cineva foarte cunoscut nouă ne privea amintitor. Era Picasso, surprins de fotografi în clipa cînd puse piciorul pe pămîntul nicodată mai bine denumit peritului Aihlon. Brațul area însoțimîntor, ce semăna cu o originală oală de lut, făcea ca raza din ochii lui să pară ca un trîznet. Sub fotografie se citeau, între ghilimele, aceste scurte cuvinte: „Este teribil”. Erau cuvintele pronunțate de Picasso direct emnțatului la ospitalitatea acordată de Guvernul laburist invitațiilor la congresul de la Sheffield. Adevărată porumbită a păcii, pe care o desenase Picasso la întîrrea ei în Anglia, răpise somnul și buna stătuță a lui mister Atlee, cîi și a Guvernului său cărora nu le era plăcut să adevărat glasul congresului clamînd — la fel cum făcuse și azi — Cîmăzicerea armelor atomice, reducerea controlată a armamentelor și pentru renatarea încrederei într-o lume nouă fraternă de pace și de justiție, departe de ororile războiului...

★

SI porumbita lui Picasso fusese nevoită să-si la zborul spre Varsovia... Comitetul Polonez al Păcii oferise comitetului Mondial că acest congres să fie ținut acolo. SI spre Varsovia, nob. José Bergamín și cu mine ne-am luat zborul, vînzînd de pe înălțimi, orîntre gîurile cetei micșorîndu-se pînă la dispariție, meschinul dar și abominabilul nostru bar englez de concentrare.

★

SI care ale cui pot fi în secolul acesta care se duce, decît ale lui Picasso? Pablo, încă copil, s-a aflat mereu printre porumbi. Tatăl lui simtea o duioșie specială pentru aceste zburătoare și ne-a lăsat dovezi despre această afinitate în multe din lucrările sale picturale. Cînd în anul 1861 Picasso împlinea 80 de ani, noi 1-am dăruit, foarte înecinat, o splendidă porumbiță, cu aer velazquețian, semnată José Ruiz Blasco.

CUMPĂNA

Frunze

Un pumn de frunze doborîte la pămînt de fabulosul Octombrie, seninul și mereu puternicul Octombrie. Te-mbrăze în pumni de toamnă arămie o, suflate ai meu! Ai cui esti suflute? Tu, moza din vechime, la cîleva frunze ștampilate de veară — veară și frunza, veacul și frunza — și vine și Astern-le după modelul aureolei sarmate în jurul mașinii mele de scris, acum eînd sistem în divina lună

Octombrie.

George Alboiu

viorel cozma

Cite un gînd de pace

Ne sînt ochii limpezi, e în ei lumină Cînd privim la joaca puiului de om, Și deasupra noastră bolta-i mai senină, Că-n livada vieții o rodit un pom.

Tănuire

Ceoi mai curată, Mai adîncă, Și mai frumoasă iubire, Nu este Ceoi roșită Pe toate drumurile, Tuturor, Cîi aceea Tănuire, Zăvîrîtă în tine, Dar care Strălucește acolo, Și cîteodată, După cîteodată, Fără a fi numită, Se lasă Doar înțeleasă, Presimțită, Precum mișcarea de zăd Din clipitul Tot mai ostentat Al stelelor Ce stăciuiesc Cerul senin Al nopților de vară.

În iarba verde

În iarba verde luminînd aprînsă De rozela de soare — ascunsă-n ea, Trezită ca o ciută primăvara Și iarba de arome ei e grea.

Sub pașii călătorului se pleacă

Și-apoi se-naltă iar spre cerul cald, Și pe covorul ei, pictat cu stele, Un gînd, un dar, un vis am desenat.

Privește tu, adăpostit în umbra

Stejarului din margine de drum, Te bucură și tu de primăvara Ce-o înflorit sub ochii tăi acum.

Căci în lumina ierbii ce mijeste

De rozela de soare-ascunsă-n ea, Trezită ca o ciută primăvara Și zorea de arome ei e grea.

Privește tu, adăpostit în umbra

Stejarului din margine de drum, Te bucură și tu de primăvara Ce-o înflorit sub ochii tăi acum.

Căci în lumina ierbii ce mijeste

De rozela de soare-ascunsă-n ea, Trezită ca o ciută primăvara Și zorea de arome ei e grea.

Privește tu, adăpostit în umbra

Stejarului din margine de drum, Te bucură și tu de primăvara Ce-o înflorit sub ochii tăi acum.

Căci în lumina ierbii ce mijeste

De rozela de soare-ascunsă-n ea, Trezită ca o ciută primăvara Și zorea de arome ei e grea.

Privește tu, adăpostit în umbra

Stejarului din margine de drum, Te bucură și tu de primăvara Ce-o înflorit sub ochii tăi acum.

Căci în lumina ierbii ce mijeste

De rozela de soare-ascunsă-n ea, Trezită ca o ciută primăvara Și zorea de arome ei e grea.

Privește tu, adăpostit în umbra

Stejarului din margine de drum, Te bucură și tu de primăvara Ce-o înflorit sub ochii tăi acum.

Căci în lumina ierbii ce mijeste

De rozela de soare-ascunsă-n ea, Trezită ca o ciută primăvara Și zorea de arome ei e grea.

Privește tu, adăpostit în umbra

Stejarului din margine de drum, Te bucură și tu de primăvara Ce-o înflorit sub ochii tăi acum.

Căci în lumina ierbii ce mijeste

De rozela de soare-ascunsă-n ea, Trezită ca o ciută primăvara Și zorea de arome ei e grea.

Privește tu, adăpostit în umbra

Stejarului din margine de drum, Te bucură și tu de primăvara Ce-o înflorit sub ochii tăi acum.

Căci în lumina ierbii ce mijeste

De rozela de soare-ascunsă-n ea, Trezită ca o ciută primăvara Și zorea de arome ei e grea.

Privește tu, adăpostit în umbra

Stejarului din margine de drum, Te bucură și tu de primăvara Ce-o înflorit sub ochii tăi acum.

Căci în lumina ierbii ce mijeste

De rozela de soare-ascunsă-n ea, Trezită ca o ciută primăvara Și zorea de arome ei e grea.

Privește tu, adăpostit în umbra

Stejarului din margine de drum, Te bucură și tu de primăvara Ce-o înflorit sub ochii tăi acum.

Căci în lumina ierbii ce mijeste

De rozela de soare-ascunsă-n ea, Trezită ca o ciută primăvara Și zorea de arome ei e grea.

Privește tu, adăpostit în umbra

Stejarului din margine de drum, Te bucură și tu de primăvara Ce-o înflorit sub ochii tăi acum.

Căci în lumina ierbii ce mijeste

De rozela de soare-ascunsă-n ea, Trezită ca o ciută primăvara Și zorea de arome ei e grea.

Privește tu, adăpostit în umbra

Stejarului din margine de drum, Te bucură și tu de primăvara Ce-o înflorit sub ochii tăi acum.

Căci în lumina ierbii ce mijeste

De rozela de soare-ascunsă-n ea, Trezită ca o ciută primăvara Și zorea de arome ei e grea.

Privește tu, adăpostit în umbra

Stejarului din margine de drum, Te bucură și tu de primăvara Ce-o înflorit sub ochii tăi acum.

Căci în lumina ierbii ce mijeste

De rozela de soare-ascunsă-n ea, Trezită ca o ciută primăvara Și zorea de arome ei e grea.

Privește tu, adăpostit în umbra

Stejarului din margine de drum, Te bucură și tu de primăvara Ce-o înflorit sub ochii tăi acum.

Căci în lumina ierbii ce mijeste

De rozela de soare-ascunsă-n ea, Trezită ca o ciută primăvara Și zorea de arome ei e grea.

Privește tu, adăpostit în umbra

Stejarului din margine de drum, Te bucură și tu de primăvara Ce-o înflorit sub ochii tăi acum.

Căci în lumina ierbii ce mijeste

De rozela de soare-ascunsă-n ea, Trezită ca o ciută primăvara Și zorea de arome ei e grea.

Privește tu, adăpostit în umbra

Stejarului din margine de drum, Te bucură și tu de primăvara Ce-o înflorit sub ochii tăi acum.

Căci în lumina ierbii ce mijeste

De rozela de soare-ascunsă-n ea, Trezită ca o ciută primăvara Și zorea de arome ei e grea.

Privește tu, adăpostit în umbra

Stejarului din margine de drum, Te bucură și tu de primăvara Ce-o înflorit sub ochii tăi acum.

Căci în lumina ierbii ce mijeste

De rozela de soare-ascunsă-n ea, Trezită ca o ciută primăvara Și zorea de arome ei e grea.

Privește tu, adăpostit în umbra

Stejarului din margine de drum, Te bucură și tu de primăvara Ce-o înflorit sub ochii tăi acum.

Căci în lumina ierbii ce mijeste

De rozela de soare-ascunsă-n ea, Trezită ca o ciută primăvara Și zorea de arome ei e grea.

Privește tu, adăpostit în umbra

Stejarului din margine de drum, Te bucură și tu de primăvara Ce-o înflorit sub ochii tăi acum.

Căci în lumina ierbii ce mijeste

De rozela de soare-ascunsă-n ea, Trezită ca o ciută primăvara Și zorea de arome ei e grea.

Privește tu, adăpostit în umbra

Stejarului din margine de drum, Te bucură și tu de primăvara Ce-o înflorit sub ochii tăi acum.

Căci în lumina ierbii ce mijeste

De rozela de soare-ascunsă-n ea, Trezită ca o ciută primăvara Și zorea de arome ei e grea.

Privește tu, adăpostit în umbra

Stejarului din margine de drum, Te bucură și tu de primăvara Ce-o înflorit sub ochii tăi acum.

Căci în lumina ierbii ce mijeste

De rozela de soare-ascunsă-n ea, Trezită ca o ciută primăvara Și zorea de arome ei e grea.

Privește tu, adăpostit în umbra

Stejarului din margine de drum, Te bucură și tu de primăvara Ce-o înflorit sub ochii tăi acum.

Căci în lumina ierbii ce mijeste

De rozela de soare-ascunsă-n ea, Trezită ca o ciută primăvara Și zorea de arome ei e grea.

Privește tu, adăpostit în umbra

Stejarului din margine de drum, Te bucură și tu de primăvara Ce-o înflorit sub ochii tăi acum.

Căci în lumina ierbii ce mijeste

De rozela de soare-ascunsă-n ea, Trezită ca o ciută primăvara Și zorea de arome ei e grea.

VIATA CĂRȚILOR

PROZA

TENTAȚIA NUVELEI

Se pare că năvela centrală și pe care mizează cartea lui Valentin Raus recent publicată la Editura Dacia este **Singurătate în dol**. Oricum, ea dovedește un tip de continuitate a expresiei, lucru vizibil în ansamblul prozel publicate de-a lungul a patru decenii și jumătate de prozator bistrîțean: **Pe lângă păcat** (1943), **Fata din Pădure** (1960), **Comara** (1967), **Vopșește-ți părul castaniu** (1968), **Tunelele de pe Bobila** (1969), **Singurătate în dol** descrie traseul existențial unui bărbat, profesor devenit inspector școlar și apoi iar profesor, într-un decor de provincie descris într-un chip nuanțat, iubirea acestui personaj („narator” nondenat, năvela este scrisă la persoana întâi) pentru doctoria Victoria Dunca, relațiile dintre diversele persoane ale prozel, realități, întinplări și interpretarea lor, valențele acronice de autor acestora creează un hâis de situații care se structurează treptat în materia unei povești tradiționale. Latura moralistă a povestirii atrage mereu atenția în timpul lecturii. Căci naratorul este un „judecător” al faptelor, ochiul lui critic este mereu treaz, la atitudine, califică, clasifică, esimează, sancționează a.s.m.d. De pildă, la un moment dat întuiește „clasa” în care vrea să-l îndemă o femeie senzuală și usuratică (Maricica) și o evită cu abilitate decretîndu-si „Intr-adevăr, se cusesse în dînsa o bombară timpurie”. Personale din **Singurătate în dol** se revin în **Tereza și Visalor** ceea ce oferă înțelegerea unui nobil încercut de roman. Impactul unor întinplări afective cu schimbări și prefaceri, ciocnirea unor suflete

marcate de o anume sensibilitate cu întinplări radicale, uneori situații de viață surprinzătoare, care cer o anume viteză de reacție sau de adaptare, altelei fapte de o certă anvergură care presupun consecințe, uniformizări, e una din direcțiile sugestiilor tematice care devin tentativă și formarea caracterului presupun nuanțări, cărți. Discurs este o naratiune construită logic, Daniel Granadiru, fost mecanic de locomotivă pe o linie lătrălnică, undeva în muntii, rămas văduv se hotărăște să-l întretină în fa-cultate pe fratele său vitreg, George, un tînar ambliou, purtînd calități tînce și aspiratîi lim-pozii de carierist sigur. Legătura cu fîca profesurii Iacu de care se deapărtează cîrînt-o coincident exact în momentul în care fata ră-mine orfană îl pune într-o lumină văz nefa-vorabilă. Ea se înteleste în clipa în care află în fata altei realități, se eschivează; din le-gătura cu fata șoferului Săltușu Pîrșă, Lu-cica, o candidată la școala de stewardese, ur-mează să se nască un copil dar George se eschivează, se retrage. Discurs e o poveste în-teresantă cu sugestii nealocuri neastepînta care poate sugera la un moment dat că educa-tia și formarea caracterului presupun nuanțări, povește a cărei substanță verosimilă atrage. Fi-nalul bizar ales, în loc de epilog „Legendă” de Jorge Luis Borges este în ultimă instanță osten-tativ moralizator. În afara acestei afectări Discurs este cea mai articulată proză a volu-mului și reușește o narare împătînită în care se văd succedente de fante inclusiv viața san-ctierului Colibita, loc de munte supus prefaceri-lor și care asteaptă crearea spectaculosului lac de acumulare. Mai reținem autorul frust, intențional grobian din **La mare**, ironia amal-gamată și putințele teribiliste din **O două-amiază**, reconfortant, evadări în fantastic, oniric, grotesc ori experimental (ca în **Fantezie cu jumă-tate cal**, **Marica**, **cavalerul și postasul**). Miel sotii „poante”, glume vechi popularează unele schite. Tradicional în esență, autorul vrea pro-babil în finalul acestei culegeri bizar aceluște să ne convingă de contrariu, mai exact spus de tentațiile și coherențele sale așa viz moderniste, așa că vom găsi în **Memorie figurativă** fel de fel de teme și motive care însă nu se mai subordonează intenției celei mai evidente și mai laudabile: un punct de vedere asupra unor destine, o analiză de la munte la general prin-viri dintr-o perspectivă anume: așarent urmă-riți din afară, de la distanță, cu informație com-pletată evident de introspecție și proprie ex-perience.

Valentin Raus, autorul cărții „Singurătate în dol”.

Această preocupare pentru sufletul unor oame-ni în timpul marilor prefaceri, această ten-tativă de proză cu accente sociologice este și cartea cea mai rezistă a **Memorie figurativă**. Oricum, din cîleva năvela și firimituri consti-tuite ca schite de sine stătătoare ar fi putut fiși o construcție romanească. Lucru care, probabil, îl chiar preocupă în clipa de față pe scriitor.

Cleopatra Lîrîntiu

Valentin Raus, „Memorie figurativă”, Editura „Dacia”, 1988.

UN ELOGIU ADUS CURAJULUI ȘI PRIETENIEI

În Târlcea, apreciat poet și publicist multilateral, a făcut cîntărilor o sur-priză plăcută scriind o carte despre viața și lupta militarilor pompierei, in-titulată sugestiv **Poarta de foc**, carte care umple un gol resimțit din tematica literaturii noastre beletristice contemporane.

Scrișă cu nerv și unecori cu o undă de duioșie și de umor. **Poarta de foc** este o poveste mo-dernă, dar romantică, despre niște „feti-fru-moși” ai zilelor noastre, însușești de nobilele sentimente ale dragostei de patrie, ale respon-sabilității pentru împlinirea datoriei ostășești, povestea unor tineri obișnuși, care leri încă mai purtau „haina de visă a copilăriei”, iar acum uniformă kaki, cu epoleți vișnii.

Deși structurată pe patru capitole distincte (Visuri de recrut, Marele concurs, Prieteni de viață și Satisfacția datoriei împlinite) cartea are unitate, fiind mai degrabă un roman, un roman care urmărește devenirea unor oameni tineri, îmbrăcați în haină militară, schimbările

în bine care se petrec în caracterul unor perso-naje sînt bine motivate psihologic, autorul reuș-ine să investigateze cu mîltoace artistice adin-curile sufletului eroilor cărții.

Personajele au consistență, trăiesc parcă aie-vea, fiecare cu firea lui, cu calitățile și defectele sale.

Eroul principal, Costea Filimon, este un tînar înzestrat cu multiple virtuți morale, care devine simpatic cititorului încă din primele pagini. El participă cu entuziasm la viața subunității unde a fost încorporat, la instrucție, la alarmele de antrenament, care sînt destul de dese și dă dovadă de curaj la acțiunile de stingere a Incen-dioșilor la care participă. Dramatică și plină de riscuri este înțelegerea cu incendiu izbucnit la un rezervor de petrol aflat în port, dar ostașii pompierei trec cu bine prin „poarta de foc”.

Ostășul Marcel Udrescu, comandantul com-paniei, sergentul-major Virgil Panța, sergentul Andrei Bratu și toți ceilalți din subunitate luptă cu bărbăte pentru împlinirea datoriei ostășești. Paginile cărții se derulează pline de dinamism, de întinplări interesante, de multe ori perso-najele trebuind să acționeze în condiții neobșnu-ite, care le scot în relief înaltele lor trăsături morale. Pe această linie se remarcă fapta eroică a lui Filimon Costea, devenit sergent, care, fiind în permisie, intervine prompt și curajos și sal-vează doi copii dintr-o casă care luase foc, su-fărînd însă arsură gravă.

La reușita cărții contribuie și dialogurile vii, minulate cu pricepere, ca și stilul alert folosit în derularea povestirii la persoana întii, care dă o notă de autenticitate și de verosimilitate. **Poarta de foc**, acest adevărat poem în proză despre curaj și prietenie este o carte care se citește cu interes și plăcere, ea putînd figura cu succes printre reușitele prozel noastre din acest an.

Radu Vaida

nicolae popescu-galicea

Ars poetica

Răscolitorul gînd
Al meu —
Retros în regretul
Unui curcubeu.

Constelație o Vieții
Descoperită de cei ce vin și se duc,
Și totuși rămîn...

Nepuținta de-a pedepsi

Portea de vin
Din lumină...

Sintem

Cel mai scump dintre cuvinte:
„Sintem”.

Mă răscumpăr

Intr-o ordine deplină...

Cin el vedem soarele,

Din el ne crește umbra.
„Sintem”

Poezia

Metaforă
Încăzînd tîrîmul germinațiilor sufleteșii
În orice anotimp,
Azur
Revărsîndu-se-n contemplație,

Motiv cu Manole și Ana

Iubito,
Vino cu foț de culoarea cerului,
Că în ieșitată.

Gîndul meu răzîcește
Pe marginea incendiului sclor...

SI ne-am înveselit gîndindu-ne la interogații cele-asteptau pe elegantii defectivi ai Scotland Yardului. Cînd gîmele erau în tot, unul dintre agenții de poliție, care dispără din bar citiva timpi, la însoțire aduse un ziar, 1-1-am cerut și acesta binevoitor, ne-a permis să-l răsfoim neopunind nici o rezistență. Descîndu-l, am văzut în mijlocul primei pagini că cineva foarte cunoscut nouă ne privea amintitor. Era Picasso, surprins de fotografi în clipa cînd puse piciorul pe pămîntul nicodată mai bine denumit peritului Aihlon. Brațul area însoțimîntor, ce semăna cu o originală oală de lut, făcea ca raza din ochii lui să pară ca un trîznet. Sub fotografie se citeau, între ghilimele, aceste scurte cuvinte: „Este teribil”. Erau cuvintele pronunțate de Picasso direct emnțatului la ospitalitatea acordată de Guvernul laburist invitațiilor la congresul de la Sheffield. Adevărată porumbită a păcii, pe care o desenase Picasso la întîrrea ei în Anglia, răpise somnul și buna stătuță a lui mister Atlee, cîi și a Guvernului său cărora nu le era plăcut să adevărat glasul congresului clamînd — la fel cum făcuse și azi — Cîmăzicerea armelor atomice, reducerea controlată a armamentelor și pentru renatarea încrederei într-o lume nouă fraternă de pace și de justiție, departe de ororile războiului...

rafael alberti memorii

jurul visului tău, încoronîndu-te cu rîmurile de mîșlin. Sintem cele pictate de tatăl tău, la care tu adăuga pictoarele și cîoșii; dar și cele iesite de curînd de la Mougins, din porumbarul casei Notre Dame de Vie. Si sintem modele ale tale, fără gesturi fixe, fără nimic care ar putea să ne sperie. Ne ivim în fiecare zi, în orice oră, și noaptea și în zorii zilei. Cele pe care dela te cunosti, albe înnoțate în felurile griuri, sau aurite, și albăstrii... Venim spre tine, pic-tate, desenate, gravate în brîz, în vînturile puternice. Am putea fi ultimele porumbite, ul-timii pui, și ne găsim așezate pe un umăr, cu cîciul pus între buzele tînelor fete, și min-giindu-le, și sărîndu-le, împăcate, sau înto-vărîsînd trufăși căpîtani cu spadă, ca semn clar că prezența noastră nu este pentru a se des-făcuera scoaterea sabiei din teacă și pentru a-l cîpi, chiar dacă ostășul va proclama condan-narea noastră. Și cine ne va picta acum, ca să fixeze zborul nostru pe pînză, pe placa de cupru, pe hîrtie, pe suprafața litografică? Vom fi mereu în porumbarul tău. Si nimeni altul decît tu, Pablo ai adus aștea porumbite în aer-ul pămîntului, ca mesagere ale păcii și ale armoniei. A existat odată un mag, un vrăjitor care de pe virfurile degetelor sale ne făcea să ne năstem, oferîndu-ne miracolul arpiilor. Nu te uităm, Pablo. Nimeni nu te va uita, căci în moarte, în aceste omoruri cu care din cînd în cînd se înceacă extincția umanității noi cobo-rim de acolo din înaltul cerului, alungînd um-brele omicide, și instalînd lumina și omăgînd aerul care te învesmîntă, tu care ne-ai dat viață.

Un prieten al nostru o găisise într-un anticariat din Buenos Aires, de unde o cumpărase pe un preț derizoriu, posesorul neavînd idee de va-lorarea pe care o prezenta desenul prin simplul fapt de a aparține nici mai mult nici mai puțin decît tatălui lui Pablo, La Notre Dame de Vie, profitînd de un moment în care ne aflam im-punăru cu el, Maria Tereza, pictorul italian Renato Guttuso și eu, am pus acest dar în așa fel ca din întinplare spre a fi văzut de Pablo. Emoție și lacre. Picasso a privit porumbita foarte de aproape, cu multă atenție și nu ne-a spus nimic. Intr-o clipă camera în care ne aflam se umpluse de lume, și noi, fără a în-drăzni să-i punem vreo întrebare, ieșîrăm, pre-ocupati ca toți ceilalți, de luptele de tauri din acești după-amiază, și care urmau să se des-făcuera pe arena improvizată de la Vallauris, și dată în onoarea lui Picasso însuși de către înveadorii Domingo Ortega și Luis Miguel Dom-guier. Cîteva zile mai tîrziu Guttuso a fost cel care ne-a vorbit în numele lui Picasso: — Lui Pablo îi plăcuse mult porumbița. Însă era surprins că pictoarele și cîoșii nu fuseseră pictate de el. Era o porumbiță pictată ceva mai înainte ca tatăl său să îmbrăzîneasă și să-i slăbească vederea astfel că recurga la fiul său, cerîndu-i să-i picteze detaliile, pe care el nu le putea picta.

Imaginal atunci că însăși porumbițele îi trimiseră lui Pablo scrisori! Iată una dintre ele: — Pablo, de pe creșterile bătuțe de vînturi și de valuri de la Antibes, din castelul din Grimaldi, unde se află muzeul tău **La Joie de vivre**, eu ca una dintr-astee, ogîndite pe fata mării, eu amestecată în plin aer cu pescărușii, îți zic bună ziua! Pot fi înegalabilă stare de simțire a Primului Congres Mondial al Partizanilor Păcii de la Paris sau cea alta care con

„CULTURA DE CONSUM“ — o realitate inevitabilă a societății occidentale

Într-o lume saturată de informații, provenite prin intermediul celor mai diverse și mai sofisticate mijloace de comunicare, nivelul de cultură al populației constituie un punct nevralgic al societății capitaliste contemporane.

asupra a 732 de copii ale căror comportamente agresive — conflicte cu părinții, molestări, delinvențe — au fost direct corelate cu timpul total de urmărire a emisiunilor TV, în special a celor ce conțin scene de violență.

metropola americană: Margaret Atwood, în romanul „The Handmaid's Tale“, propune — extrapolând fenomenul și tendințele ce se manifestă în societatea contemporană — un posibil scenariu al unui stat totalitar bazat pe teroare, obscurantism, rasism și inegalitate.

PREMIUL NOBEL PENTRU LITERATURĂ — 1989

Camilo José Cela

Camilo José Cela, cel mai polemic dintre scriitorii spanioli contemporani, autor a peste șaptezeci de cărți (poezie, romane, povestiri, schițe, teatru, eseuri, cărți de călătorie, articole), primeste premiul Nobel de literatură pe anul 1989.

Acest lucru devine aproape scandalos de evident în noiembrie 1973, când în hotelul Colón din Barcelona, cu ocazia lansării cărții sale „Oficio de tinieblas...“

LIRICĂ TURCĂ

HUSEYIN ALEMDAR

Născut în satul Taztepe în 1922 (Căminul Trabzon) se stabilește în Istanbul după absolvirea liceului. Debutul său poetic îl face în revista OLUŞUM.

Scrierile poetice și călătorii și scrierile științifice și de cercetare pe teme de literatură și lingvistică.

Zimbetal de pe chip

Am întâlnit zimbetal zămbetând, sărutându-mă cu buzele lui, zimbetal, să-mi devină o domă naturii, zimbetal.

Pastel

Fructuozitatea a răsunat din simfonie, în corzi, în frunze și în toate țările, apăsătoare și dulce, în corzi, în frunze, în toate țările.

Un singur cer

Am văzut cerul cerului în Istanbul, în Istanbul, în Istanbul, în Istanbul, în Istanbul, în Istanbul, în Istanbul.

Prezentare și traducere de Erem Melike Roman

Spre zori...

Nu sta așa de gară te-ar fi învia neamurile și-acum te afli în spatele unor uși ferecate.

REVISTA STRĂINĂ

ROMANULUI ANNA KARENINA

„Mă așez în fața plictoarei, urfiei Anna Karenina, rufinduri pe Dumnezeu să-mi dea forța să mi-o dau ete mai degrabă jos din drea“

ZIARISTE MICHAEL KINSLEY DE LA REVISTA „THE NEW REPUBLIC“

„Dacă ar fi tratat, CENȘOȘTEA ACTRIȚA AUSTRIACĂ ROMY SCHNEIDER ar fi trebuit o lumă de secol. După cum se știe, este ea în prezent în viață în anul 1982.“

TOO MUCH

„TOO MUCH“ tradus liber „Teribil de mult“, astfel și-a intitulat criticul englez de artă Robert Hewison recenta sa carte despre transformările culturale artistice și sociale din Marea Britanie a anilor 1880-1925.

ROMEO COSMOVICI: „Flori“

ROMEO COSMOVICI: „Flori“

UN INTERESANT ROMAN ȘTIINȚIFICO-PANTASTIC

ROMANUL SE NUMEȘTE „Vikingul se întoarce“, vikingul în cauză fiind numele unei sofisticate nave spațiale.

Amestecate

În această toamnă există un anedolemnuri de mir, echipa de gimnastică feminină a României, urmidă a strălucitei tradiții, a incantat publicul prezent în sala de desfășurare a Campionatelor mondiale de la Stuttgart.

I-am întâlnit pe Ahae

I-am întâlnit pe Ahae (poetul Tudor George) minos ca o ceață de tablă din creasta casei când se pornește vântul. Vinși de minie și imbrăcați în mantia întinerii superstițiilor, deși frumoz ca o hîndă imbrăcată-n doliu, ei m-a întrebat eu glas înalt: „Înăi vîrni pe nemernici!“

Lucaefărul

Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTA ROMÂNIA

Redactor-șef: Nicolae Dan Frunțelotă

Mihai Ungheanu (redactor șef adjuncți), A. I. Zăinescu (secretar responsabil de redacție)

REDACȚIA: București, Piața Școlii nr. 1, tel. 17 32 09. ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 96. Tiparul executat la: COMBINATUL POLIGRAFIC CASA ȘCINTEI